

Jaarrekening 2013

**Stichting Lentis
Maatschappelijke Onderneming**

INHOUDSOPGAVE

Pagina

5.1 Jaarrekening 2013

5.1.1	Geconsolideerde balans per 31 december 2013	3
5.1.2	Geconsolideerde resultatenrekening over 2013	4
5.1.3	Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2013	5
5.1.4	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	6
5.1.5	Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2013	14
5.1.6	Mutatieoverzicht materiële vaste activa	21
5.1.7	Mutatieoverzicht vaste activa o.g.v. art. 5a Regeling verslaggeving WTZi	24
5.1.8	Specificatie ultimo boekjaar onderhanden projecten en gereedgekomen projecten	27
5.1.9	Overzicht langlopende schulden ultimo 2013	28
5.1.10	Toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening over 2013	29
5.1.11	Enkelvoudige balans per 31 december 2013	35
5.1.12	Enkelvoudige resultatenrekening over 2013	36
5.1.13	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	37
5.1.14	Toelichting op de balans per 31 december 2013	38
5.1.15	Mutatieoverzicht vaste activa	45
5.1.16	Mutatieoverzicht vaste activa o.g.v. art. 5a Regeling verslaggeving WTZi	47
5.1.17	Specificatie ultimo boekjaar onderhanden projecten en gereedgekomen projecten	50
5.1.18	Overzicht langlopende schulden ultimo 2013	51
5.1.19	Toelichting op de resultatenrekening over 2013	52

5.2 Overige gegevens

5.2.1	Vaststelling en goedkeuring jaarrekening	58
5.2.2	Statutaire regeling resultaatbestemming	58
5.2.3	Resultaatbestemming	58
5.2.4	Gebeurtenissen na balansdatum	58
5.2.5	Controleverklaring	59

5.1 GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

5.1 GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

5.1.1 GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2013
(na resultaatbestemming)

	<u>Ref.</u>	<u>31-dec-13</u>	<u>31-dec-12</u>
		€	€
ACTIVA			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	1	115.365	230.726
Materiële vaste activa	2	111.793.879	111.403.016
Financiële vaste activa	3	1.108.555	830.451
Totaal vaste activa		<u>113.017.799</u>	<u>112.464.193</u>
Viottende activa			
Vorraden	4	348.915	401.478
Onderhanden werk uit hoofde van DB(B)C's / DB(B)C-zorgproducten	5	7.037.312	6.038.738
Vorderingen uit hoofde van bekostiging	6	10.342.542	16.362.401
Overige vorderingen	7	21.266.686	21.403.950
Liquide middelen	8	256.837	245.137
Totaal viottende activa		<u>39.252.292</u>	<u>44.451.704</u>
Totaal activa		<u><u>152.270.091</u></u>	<u><u>156.915.897</u></u>
PASSIVA			
Eigen vermogen			
Collectief gefinancierd gebonden vermogen	9	27.758.537	27.023.661
Niet-collectief gefinancierd vrij vermogen		4.231.598	4.237.029
Totaal eigen vermogen		<u>31.990.135</u>	<u>31.260.690</u>
Voorzeningen	10	2.386.694	1.949.887
Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	11	67.433.785	70.722.722
Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)			
Schulden uit hoofde van bekostiging	6	908.124	2.019.853
Overige kortlopende schulden	12	49.551.353	50.962.745
Totaal passiva		<u><u>152.270.091</u></u>	<u><u>156.915.897</u></u>

5.1.2 GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2013

	Ref.	2013 €	2012 €
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Opbrengsten uit gebudgetteerde zorgprestaties	14	65.916.645	158.457.642
Niet-gebudgetteerde zorgprestaties (exclusief DB(B)C's / DB(B)C-zorgproducten)	15	2.553.530	3.382.266
Omzet DBC's	16	62.348.591	0
Omzet DBBC's	17	247.392	0
Opbrengsten uit hoofde van transitie-regelingen en honorariumplafonds	18	38.740.364	0
Subsidies	19	3.061.012	3.064.528
Overige bedrijfsopbrengsten	20	3.643.616	4.519.696
Som der bedrijfsopbrengsten		176.511.150	169.424.132
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten	21	139.491.523	134.566.529
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	22	11.803.343	11.944.515
Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa	23	661.633	1.958.193
Overige bedrijfskosten	24	21.425.989	17.901.976
Som der bedrijfslasten		173.382.488	166.371.213
BEDRIJFSRESULTAAT		3.128.662	3.052.919
Financiële baten en lasten	25	-2.399.217	-7.457.391
RESULTAAT BOEKJAAR		729.445	-4.404.472
RESULTAATBESTEMMING			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		2013 €	2012 €
Toevoeging/(onttrekking):			
Reserve aanvaardbare kosten		734.876	-4.416.719
Reserve niet noodzakelijke ziekenhuisbestanddelen		-5.431	17.690
Algemene reserves		0	-5.443
		729.445	-4.404.472

5.1.3 GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT

	Ref.	2013		2012	
		€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Bedrijfsresultaat			3.128.662		3.052.919
Aanpassingen voor:					
- afschrijvingen	1,2,3	12.482.979		13.902.707	
- mutaties voorzieningen	10	436.807		105.873	
			12.919.786		14.008.580
Veranderingen in vlottende middelen:					
- voorraden	4	52.563		71.305	
- mutatie onderhanden werk uit hoofde van DB(B)C's / DB(B)C-zorgproducten	5	-998.574		3.204.112	
- vorderingen	7	137.264		2.316.629	
- vorderingen/schulden uit hoofde van bekostiging	6	4.908.130		-18.773.439	
- kortlopende schulden (excl. schulden aan banken)	12	-2.717.036		-9.081.656	
			1.382.347		-22.263.049
Kasstroom uit bedrijfsoperaties			17.430.795		-5.201.550
Ontvangen interest	22	8.271		19.402	
Betaalde interest	22	-2.408.508		-2.078.009	
Resultaat deelneming	22	-1.020		111	
			-2.401.257		-2.058.496
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten			15.029.538		-7.260.046
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
Investerings materiële vaste activa	2	-13.395.322		-15.557.247	
Desinvesteringen materiële vaste activa	2	690.057		1.627.780	
Investerings immateriële vaste activa		0		-739.932	
Desinvesteringen immateriële vaste activa		0		0	
Investerings deelnemingen en/of samenwerkingsverbanden	3	1.020		-5.398.784	
Mutatie leningen u/g	3	-330.000		0	
Overige investeringen in financiële vaste activa	3	-300		-648.600	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten			-13.034.545		-20.716.783
Kasstroom uit financieringsactiviteiten					
Nieuw opgenomen leningen	11	0		47.700.000	
Aflossing langlopende schulden	11	-3.288.934		-3.540.125	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten			-3.288.934		44.159.875
Mutatie geldmiddelen			<u>-1.293.941</u>		<u>16.183.046</u>
Verklaring mutatiegeldmiddelen					
Mutatie liquide middelen	8		11.700		19.460
Mutatie schulden kredietinstellingen	12		-1.305.641		16.163.586
			<u>-1.293.941</u>		<u>16.183.046</u>

Er is gebruik gemaakt van de indirecte methode.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

5.1.4.1 Algemeen

Algemene gegevens en groepsverhoudingen

Stichting Lentis Maatschappelijke Onderneming is statutair (en feitelijk) gevestigd te Zuidlaren, op het adres E6, 9471 KA Zuidlaren. Stichting Lentis Maatschappelijke Onderneming behoort tot het Lentis Concern. Aan het hoofd van deze groep staat de Bestuursstichting Lentis te Zuidlaren. De jaarrekening van Stichting Lentis Maatschappelijke Onderneming is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Bestuursstichting Lentis te Zuidlaren.

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi, de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder RJ 655 inzake de jaarverslaggeving door zorginstellingen en Titel 9 Boek 2 BW.

Systemcomplexiteit leidt tot landelijke problematiek en onzekerheden

Bij het bepalen van de DBC-omzet 2013 heeft Lentis de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling gevolgd zoals opgenomen in paragraaf 5.1.4.3, die zijn gebaseerd op de handreiking omzetbepaling curatieve GGZ 2013. Door de systeemcomplexiteit en landelijke problematiek is sprake van onzekerheden in de omzetverantwoording 2013.

Oorzaak en achtergrond systeemcomplexiteit

Landelijk is met ingang van 2013 is voor de curatieve geestelijke gezondheidszorg prestatiebekostiging ingevoerd op basis van de DBC-systematiek. Sinds afgelopen jaar wordt door verzekeraars en het NZA extra gecontroleerd. Hieruit zijn risico's en onduidelijkheden rond de registratie- en facturatiebepalingen naar voren gekomen. Deze bepalingen bevatten diverse open normen, waarvan een aantal gedurende- en na afloop van het boekjaar nader is geduid door de regelgevers. Het met terugwerkende kracht volledig voldoen aan achteraf vastgestelde nadere duidingen is onmogelijk en de consequenties zijn niet betrouwbaar in te schatten. Risico's en onduidelijkheden hangen met name samen met het gebrek aan heldere normstelling rondom de verwijfsregistratie, inzet van de (hoofd)behandelaar, de inhoud van de geleverde zorg en de status van de validatiemodule.

Continuïteitsveronderstelling

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Zoals toegelicht onder paragraaf 5.1.4.3 en specifiek 'Opbrengsten curatieve GGZ' is sprake van landelijke onzekerheden die er toe leiden dat sprake is van een sectorbrede situatie dat bij de jaarrekeningen een controleverklaring met beperking wordt verstrekt hetgeen zou kunnen leiden tot het opvragen van kredieten door de banken (Nederlandse Waterschapsbank en Rabobank). De instelling heeft voor de kredietfaciliteit een waiver van de Nederlandse Waterschapsbank en de Rabobank verkregen. Dit houdt in dat de bank geen gevolgen verbindt aan het feit dat over 2013 door Lentis Maatschappelijke Onderneming een jaarrekening met een controleverklaring met beperking wordt ingediend. De instelling verwacht dat de jaarrekening over 2014 uiterlijk 1 juni 2015 wordt gedeponereerd en dat bij die jaarrekening een goedkeurende controleverklaring kan worden afgegeven. De jaarrekening is dientengevolge gebaseerd op de grondslag van continuïteit.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Consolidatie

In de consolidatie worden de financiële gegevens opgenomen van Stichting Lentis Maatschappelijke Onderneming samen met haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen waarin Stichting Lentis Maatschappelijke Onderneming direct of indirect overheersende zeggenschap kan uitoefenen doordat zij beschikt over de meerderheid van de stemrechten of op enige andere wijze de financiële en operationele activiteiten kan beheersen. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met potentiële stemrechten die direct kunnen worden uitgeoefend op balansdatum.

De groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft, worden voor 100% in de consolidatie betrokken. Het aandeel van derden in het groepsvermogen en in het groepsresultaat wordt afzonderlijk vermeld.

Wanneer er sprake is van een belang in een joint venture, dan wordt het desbetreffende belang proportioneel geconsolideerd. Van een joint venture is sprake indien als gevolg van een overeenkomst tot samenwerking de zeggenschap door de deelnemers gezamenlijk wordt uitgeoefend.

Intercompany-transacties, intercompany-winsten en onderlinge vorderingen en schulden tussen groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen worden geëlimineerd, voor zover de resultaten niet door transacties met derden buiten de Groep zijn gerealiseerd. Ongerealiseerde verliezen op intercompany-transacties worden ook geëlimineerd tenzij er sprake is van een bijzondere waardevermindering. Waarderingsgrondslagen van groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen zijn waar nodig gewijzigd om aansluiting te krijgen bij de geldende waarderingsgrondslagen voor de Groep.

Voor een overzicht van de in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen stichtingen en vennootschappen wordt verwezen naar de jaarrekening van Bestuursstichting Lentis te Zuidlaren. Op 11 november 2009 zijn de aandelen van POH B.V. aangekocht door Stichting Lentis Maatschappelijke Onderneming. Op 1 januari 2012 zijn de aandelen van Lentis Zorgonderneming B.V. aangekocht door Stichting Lentis Maatschappelijke Onderneming. Beide deelnemingen zijn geconsolideerd met Stichting Lentis Maatschappelijke Onderneming.

Verbonden rechtspersonen

Alle groepsmaatschappijen, zoals opgenomen in de paragraaf consolidatie, evenals de deelnemingen toegelicht onder de toelichting op de financiële vaste activa worden aangemerkt als verbonden partij. Voor een verder overzicht van de verbonden rechtspersonen wordt verwezen naar de jaarrekening van Bestuursstichting Lentis te Zuidlaren.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

5.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen, met uitzondering van deposito's met een looptijd langer dan drie maanden. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. De verkrijgingsprijs van de verworven groepsmaatschappij is opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geld heeft plaatsgevonden. De geldmiddelen die in de verworven groepsmaatschappij aanwezig zijn, zijn op de aankoopprijs in mindering gebracht. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasingcontract zijn voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

Activa en passiva

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderinggrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. Toelichtingen op posten in de balans, resultatenrekening en kasstroomoverzicht zijn in de jaarrekening genummerd.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen; dit is het geval als de boekwaarde van het actief (of van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort) hoger is dan de realiseerbare waarde ervan.

Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en -terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de geschatte toekomstige gebruiksduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen. De vervaardigingsprijs bestaat uit de aanschaffingskosten van grond- en hulpstoffen en kosten die rechtstreeks toerekenbaar zijn aan de vervaardiging inclusief installatiekosten.

Indien voor te vervaardigen materiële vaste activa noodzakelijkerwijs een aanmerkelijke hoeveelheid tijd nodig is om deze gebruiksklaar te maken, worden de rentekosten opgenomen in de vervaardigingsprijs.

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Voor verplichtingen tot herstel na afloop van het gebruik van het actief (ontmantelingskosten) wordt een voorziening getroffen voor het verwachte bedrag op het moment van activering. Dit bedrag wordt verwerkt als onderdeel van de vervaardigingsprijs.

Indien grond gekocht is met opstellen, met de intentie de opstellen te slopen of teniet te laten gaan en vervolgens op de grond nieuwbouw te realiseren, dan maken de eventuele boekwaarde van de opstellen en de gemaakte sloopkosten deel uit van de verkrijgingsprijs van de grond.

Stichting Lentis Maatschappelijke Onderneming beschikt over vastgoed waar zorg wordt verleend waarop aanspraak bestaat ingevolge artikel 6 van de AWBZ. Voor dit vastgoed zijn in 2011 de bekostigingsregels aangepast. Volledige nacalculatie van kapitaallasten van (voorheen) vergunningsplichtige investeringen is vervangen door prestatiebekostiging. Hierbij geldt een gefaseerde overgang met een overgangstermijn tot en met 2017.

Stichting Lentis Maatschappelijke Onderneming beschikt tevens over vastgoed waar curatieve zorg wordt verleend die wordt bekostigd door ofwel vanuit de Zorgverzekeringswet ofwel het ministerie van Veiligheid en Justitie. Voor dit vastgoed was in 2011 reeds bekend dat de bekostiging zou worden aangepast, maar de exacte invulling en tarieven waren nog niet bekend. Met ingang van 2013 wordt volledige nacalculatie van kapitaallasten vervangen door prestatiebekostiging. Hierbij geldt deels een gefaseerde overgang met een overgangstermijn tot en met 2017.

Als gevolg van de wijzigingen in de bekostiging, in samenhang met de beleidsvoornemens van het kabinet inzake de hervorming van de langdurige zorg was ultimo 2011 sprake van indicaties die kunnen duiden op een mogelijke duurzame waardevermindering.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

5.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

Als gevolg daarvan heeft Stichting Lentis Maatschappelijke Onderneming ultimo 2011 overeenkomstig RJ 121 een beoordeling op bijzondere waardeverminderingen met een duurzaam karakter uitgevoerd. Het verschil tussen de boekwaarde per 31 december 2011 en de realiseerbare waarde met onzekerheden, positief. Ultimo 2011 zijn geen bijzondere waardevermindering op de vaste activa doorgevoerd.

In 2012 zijn de tarieven voor de huisvestingscomponent voor de curatieve GGZ bekend geworden terwijl voor de langdurige zorg meer bekend is geworden over de extramuralisering van de lichte ZZP's. Als gevolg van deze en overige wijzigingen in de bekostiging was ultimo 2012 sprake van indicaties die kunnen duiden op een mogelijke duurzame waardevermindering. Als gevolg daarvan heeft het Lentis concern ultimo 2012 overeenkomstig RJ 121 een beoordeling op bijzondere waardeverminderingen met een duurzaam karakter uitgevoerd.

Stichting Lentis Maatschappelijke Onderneming heeft de realiseerbare waarde van het vastgoed getoetst op basis van de contante waarde van de toekomstige kasstromen van haar zorgvastgoed. Deze is benaderd op het niveau van de kasstroomgenererende eenheden, en vergeleken met de boekwaarde van het vastgoed en de overige met de bedrijfsvoering samenhangende activa per 31 december 2013.

Voor de benadering van de contante waarde van de kasstromen zijn veronderstellingen gehanteerd voor de resterende levensduur, restwaarden en investeringen zoals opgenomen in het strategisch vastgoedplan van de instelling. Uit de meerjaren begroting afgeleide kasstromen houden rekening met de effecten van overheidsmaatregelen zoals die nu zijn vastgesteld. De disconteringsvoet is 5% en daarmee gelijk aan de rente die het NZA in de NHC tarieven hanteert.

Voor zover subsidies of daaraan gelijk te stellen vergoedingen zijn ontvangen als eenmalige bijdrage in de afschrijvingskosten, zijn deze in mindering gebracht op de investeringen.

Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaardemethode. Invloed van betekenis wordt in ieder geval verondersteld aanwezig te zijn bij het kunnen uitbrengen van 20% of meer van de stemrechten. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderinggrondslagen van de desbetreffende deelneming. Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Indien de waardering volgens de nettovermogenswaarde negatief is wordt hiervoor een voorziening (voorziening deelneming) gevormd. Indien sprake is van een duurzame waardevermindering vindt waardering plaats tegen deze lagere waarde; afwaardering vindt plaats ten laste van de resultatenrekening.

Rentebaten (disagio) worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren op basis van de looptijd van de daaraan ten grondslag liggende leningen.

De onder financiële vaste activa opgenomen overige vorderingen omvatten verstrekte leningen en overige vorderingen, alsmede gekochte leningen die tot het einde van de looptijd zullen worden aangehouden. Deze vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde. Vervolgens worden deze leningen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien er bij de verstrekking van leningen sprake is van disagio of agio, wordt dit gedurende de looptijd ten gunste respectievelijk ten laste van het resultaat gebracht als onderdeel van de effectieve rente. Ook transactiekosten worden verwerkt in de eerste waardering en als onderdeel van de effectieve rente ten laste van het resultaat gebracht. Bijzondere waardeverminderingen worden in mindering gebracht op de winst-en-verliesrekening.

Vaste activa - bijzondere waardeverminderingen

Uitgaande van de analyse van de vastgoedportefeuille is vastgesteld dat er sprake is van bijzondere waardeverminderingen ter hoogte van € 661.633. Het betreft het verkorten van de afschrijvingstermijnen van activa in huurpanden gerelateerd aan de opzeggingstermijn en de versnelde afschrijving op een pand welke in 2015 buiten gebruik gesteld zal worden.

Voorraden

De voorraden grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd op verkrijgingsprijzen onder toepassing van de FIFO-methode ('first in, first out') of lagere opbrengstwaarde.

De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incurantheid van de voorraden.

Operationele leasing

Bij de vennootschap kunnen er leasecontracten bestaan waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij de vennootschap ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de winst-en-verliesrekening over de looptijd van het contract.

Kredietrisico

De Bestuursstichting Lentis heeft vorderingen verstrekt aan participanten en maatschappijen waarin wordt deelgenomen. Bij deze partijen is geen historie van wanbetaling bekend.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

5.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

Onderhanden projecten uit hoofde van DB(B)C's / DB(B)C-zorgproducten

De onderhanden projecten uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten worden gewaardeerd op basis van de verwachte opbrengstwaarde van het deel van de DBC's / DBC-zorgproducten dat op 31 december 2013 is geleverd. Op de onderhanden projecten worden de voorschotten die ontvangen zijn van verzekeraars in mindering gebracht. Voor voorzienbare verliezen op de onderhanden projecten uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten wordt een voorziening op de waardering in mindering gebracht.

Het onderhanden projecten uit hoofde van DBBC worden gewaardeerd op basis van de verwachte opbrengstwaarde van het deel van de DBBC's dat per 31 december 2013 openstaat. De opmerkingen over sectorbrede onzekerheden is ook van toepassing op het onderhanden werk DBC's curatieve GGZ en verder uitgewerkt in paragraaf 5.1.4.3.

Vorderingen

De eerste waardering van vorderingen is tegen reële waarde, inclusief transactiekosten. (Door toepassing van de effectieve rentemethode worden transactiekosten als onderdeel van de amortisatie in de winst- en verliesrekening verwerkt). De vervolgwaaardering van vorderingen is tegen geamortiseerde kostprijs (indien geen sprake van agio/disagio of transactiekosten dan geamortiseerde kostprijs gelijk aan nominale waarde). Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid. De voorziening is bepaald door combinatie van de direct en indirecte methode.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden, direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden en kruisposten. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer verplichtingen naar verwachting door een derde zullen worden vergoed, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen indien het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting.

Voorziening persoonlijk budget levensfase (toerekening aan jaren)

De voorziening persoonlijk budget levensfase (PBL) betreft een voorziening uit hoofde van een CAO verplichting in het kader van de overgangsregeling 45+. Het persoonlijk budget levensfase kwalificeert als een beloning met opbouw van rechten. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst eenmalig uit te keren PBL-uren. De berekening is gebaseerd op de CAO-bepalingen, blijfkans, leeftijd en resterende dienstjaren tot het bereiken van de 55-jarige leeftijd.

Voorziening jubileumverplichtingen

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd.

Schulden

Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

5.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben, uitgaande van historische kosten. Verliezen worden verantwoord als deze voorzienbaar zijn; baten worden verantwoord als deze gerealiseerd zijn.

Baten (waaronder nagekomen budgetaanpassingen) en lasten uit voorgaande jaren die in dit boekjaar zijn geconstateerd, worden aan dit boekjaar toegerekend.

Verkoopkosten en algemene beheerkosten

Onder verkoopkosten en algemene beheerkosten worden die kosten verstaan die ten laste van het jaar komen, en die niet direct aan de kostprijs van de geleverde goederen zijn toe te rekenen.

Opbrengstverantwoording

Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden verwerkt zodra alle belangrijke rechten en risico's met betrekking tot de eigendom van de goederen zijn overgedragen aan de koper.

Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Netto-omzet

Netto-omzet omvat de opbrengsten uit levering van goederen en diensten en gerealiseerde projectopbrengsten uit hoofde van onderhanden projecten onder aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen en na eliminatie van transacties binnen het Lentis concern.

Opbrengsten uit gebudgetteerde zorgprestaties

De opbrengsten uit gebudgetteerde zorgprestaties worden verantwoord op basis van:

- De in het boekjaar werkelijk geleverde verblijfsdagen en de daarvoor in de rekenstaat overeengekomen tarieven;
- De in het boekjaar werkelijk geleverde productie-uren / -dagdelen (waaronder verpleging, persoonlijke verzorging, begeleiding, dagbehandeling, uitleen van verpleegartikelen en vervoer) en de daarvoor in de rekenstaat overeen gekomen tarieven;
- Nacalculerbare kapitaalslasten met betrekking tot afschrijvingen, huur, rente en overige nacalculerbare kapitaalslasten. Deze zijn gebaseerd op de daarvoor in de rekenstaat overeengekomen bedragen en het rentenormeringsmodel;
- De opbrengst uit hoofde van de compensatiemaatregel welke in de rekenstaat is toegekend en in de periode 2012-2018 in het nacalculatieformulier wordt verwerkt. Deze bate is gelijk aan de afschrijving zoals verwerkt de financiële vaste activa uit hoofde van de vordering compensatiemaatregel;
- Overige budgetcomponenten, waaronder toeslagen, zorginfrastructuur, generieke budgetkortingen, MRSA, innovatie, inrichtingskosten bij gedwongen verhuizing, extreme zorgzwaarte en extreme zorggebonden materiaalkosten en geneesmiddelen op cliëntniveau;
- Nagekomen budgetaanpassingen vanuit voorgaande jaren welke in het boekjaar zijn toegekend door het zorgkantoor.

Opbrengsten curatieve GGZ

De Raad van Bestuur heeft de omzet en de daarbij behorende balansposten naar beste weten bepaald. Hierbij is rekening gehouden met belangrijke schattingsfactoren en onzekerheden die landelijk een rol spelen en ook van toepassing zijn op Lentis.

De genoemde sectorbrede onzekerheden cumuleren en leiden tot onzekerheden in de jaarrekening. De Raad van Bestuur kan het individuele effect van deze sectorbrede onzekerheden op de betrouwbaarheid van de omzetverantwoording in de jaarrekening 2013 van Lentis niet opheffen gegeven de landelijke systeemcomplexiteit.

Veldpartijen hebben gedurende 2013 en eerder aan VWS/NZa de landelijke onzekerheden gemeld, veroorzaakt door enkele specifieke aspecten. Onderstaand wordt de relevantie ervan voor de jaarrekening 2013 van Lentis toegelicht:

a) *Terugwerkende kracht aanpassingen c.q. aanscherpingen door nadere duidingen NZa en zorgverzekeraars en normonduidelijkheid over registratie- en declaratieregels.*

Dit geeft onzekerheid over de juistheid van registratie en facturatie van een deel van de verantwoorde zorgomzet.

Lentis en de daarvoor verantwoordelijk psychiaters en behandelaars hebben gedurende 2013 naar beste weten de afspraken met verzekeraars en de registratie en facturatiebepalingen geïnterpreteerd en toegepast. Onjuistheden, verschillende interpretaties maar ook onvolledigheden zijn echter niet uitgesloten. Onjuistheden en onvolledigheden die als gevolg van de inrichting van onze administratieve organisatie, door ons uitgevoerde interne controles, controles van zorgverzekeraars en/of naar aanleiding van vragen van patiënten zijn geconstateerd, zijn daar waar nodig door ons gecorrigeerd. Van de hieruit voortvloeiende risico's en verplichtingen is een zo nauwkeurig mogelijke schatting gemaakt.

Hierbij is gebruik gemaakt van de uitkomsten van controles, alsmede historische ervaringscijfers van zowel reguliere als specifieke controles. Voor zover de voorziening betrekking heeft op de omzet 2013, is deze ten laste gebracht van de omzet.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

5.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

b) *Schadelast(deel)plafond(s) kunnen wijzigen als gevolg van diverse contractafspraken (ROM scores, volume en productmix)*

Lentis heeft diverse contractafspraken gemaakt met de zorgverzekeraar die van invloed kunnen zijn op het totale schadelastplafond voor schadejaar 2013. Voor een deel kan per balansdatum nog geen exacte inschatting gemaakt worden van de uitkomsten van deze contractafspraken en de gevolgen daarvan voor het schadelastplafond. Lentis heeft conform de handreiking omzetbepaling analyses uitgevoerd op de verschuivingen in volume en productmix. Dit leidt niet tot aanpassingen in van de omzet.

c) *Schadelastprognoses zorgcontractering 2013 die inherent onzekerheden bevatten*

Door Lentis zijn voor de zorgcontractering 2013 met zorgverzekeraars afspraken gemaakt over de zorgverlening op schadelastjaar. Daarbij is een inschatting gemaakt van de verwachte realisatie van deze contractafspraken. Deze inschatting is met onzekerheden omgeven omdat nog beperkte ervaring bestaat met dergelijke prognoses in de GGZ.

Voor de toerekening van afspraken voor het schadejaar aan de boekjaren 2013 en 2014 is gebruik gemaakt van een prognosemodel. In het model is de totale productie in scenario's uitgewerkt op basis van de variabelen volume en verwachte opbrengstwaarde. De realisatie tot en met maart 2014 is in lijn met de uitkomsten van het model in januari. Met de uitkomsten van de geanalyseerde scenario's van onze schadelastprognose is rekening gehouden bij de bepaling van de opbrengstverantwoording 2013 in lijn met de "Handreiking omzetbepaling".

d) *Inschatting effecten materiële controles*

De effecten van materiële controles zijn onzeker als gevolg van laat op gang gekomen materiële controles in 2013, nog uit te voeren controles door zorgverzekeraars met terugwerkende kracht op onze facturen. Daarbij komt dat een groot deel van de verantwoorde omzet nog onderdeel uitmaakt van het onderhanden werk waaraan nog tot eind 2014 kan worden gewerkt, leidend tot facturatie uiterlijk in 2015 en materiële controles in de jaren daarna.

Lentis heeft op basis van de kennis van nu een zo nauwkeurig mogelijke inschatting gemaakt van de hieruit voortvloeiende risico's en verplichtingen en deze verwerkt in de berekende omzet. Daarbij is rekening gehouden met ervaringsgegevens omtrent afwijzingen, uitkomsten van interne controles, materiële controles door zorgverzekeraars en de inschatting van de mate waarin problematiek rond verwijzingsregistratie, inzet (hoofd)behandelaarschap en de juistheid van de dagenafgrenzing in de DBC's daadwerkelijk tot afwijzingen zal leiden.

e) *De waardering van het Onderhanden werk DBC bevat inherente onzekerheden, mede in relatie tot contracteringsafspraken, in de registratie en waardering*

Voor de (grondslag van) waardering van het onderhanden werk per 31 december 2013 verwijzen wij naar de toelichting op de post onderhanden werk en de waarderingsgrondslagen ter zake.

Wij attenderen op de bijzonderheid dat een inschatting gemaakt moest worden van de vraag of er sprake is van een verlieslatend contract, waarbij ook de onzekerheden genoemd in bovenstaande punten een rol spelen. Geconstateerd is dat de geprognosticeerde productie van Lentis binnen de plafondafspraken blijft en dat daardoor er geen sprake is van een verlieslatend contract.

f) *De afwikkeling van vorderingen en schulden uit het oude budget tijdperk. Dit kan onzekerheden inhouden omtrent de balanspost nog in tarieven te verrekenen financieringsverschil*

Lentis heeft naar beste weten rekening gehouden met alle relevante factoren die naar de inschatting van de Raad van Bestuur van belang zijn en gaat uit van definitieve vaststelling en verrekening van de huidige opgenomen positie een vordering ad € 8.529.570. Hierbij zijn de volgende zaken van belang:

1. Effecten uit materiële controles inzake DBC's opgelegd door zorgverzekeraars na 31 december 2012 met betrekking tot en met de jaren 2012 en eerder zijn verwerkt in het boekjaar 2013.
2. De Raad van Bestuur veronderstelt dat de reeds door de NZa vastgestelde ZVW budgetten tot en met boekjaar 2012 niet meer wijzigingen naar aanleiding van de hiervoor genoemde materiële controles.

g) *Nacalculatie op doorloop DBC's 2012*

Lentis heeft met de zorgverzekeraar definitieve afspraken gemaakt over de omrekenfactor die op de in 2012 geopende DBC's wordt toegepast. Wij gaan ervan uit dat correcties uit de materiële controle geen effect meer zullen hebben op de omrekenfactor.

h) *Nacalculatie op correcties op voor 2013 geopende DBC's*

Hiervoor is een verrekeningsmogelijkheid in de nacalculatie DBC's 2013 maar onduidelijk is wat hier precies onder zal vallen en hoe lang hier onzekerheid blijft over nog uit te voeren materiële controles na 1 juni 2015 over DBC's geopend voor 31 december 2012.

i) *Het bedrag dat voortvloeit uit de overgangsregeling NHC, zoals opgenomen in de omzet 2013 en waarvan goedkeuring door de NZA van het door Lentis berekende bedrag nog niet heeft plaatsgevonden.*

Lentis heeft naar beste weten de berekening van de vergoeding uit hoofde van deze regeling gemaakt in de lijn met de beleidsregels en nadere aanwijzingen ter zake en gaat uit van definitieve vaststelling en verrekening van de huidige opgenomen positie ad € 926.000.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

5.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

j) Verwijsregistratie

Onder de toetsingscriteria in het controleprotocol nacalculatie doorloop DBC's GGZ 2012 en nacalculatie DBC's GGZ 2013 is opgenomen dat er voor iedere cliënt een geldige verwijzing dient te zijn. De wijze van administratieve verantwoording is vormvrij. Daarbij is onduidelijk waaraan die verwijzing zou moeten voldoen en waaraan de verwijsregistratie zou moeten voldoen. Dit thema krijgt meer aandacht van NZa en zorgverzekeraars blijkens controles. Dit leidt ook daadwerkelijk tot correcties. Deels ontstaan nieuwe interpretaties en regels. Daarbij komt dat in de GGZ relatief veel sprake is van chroniciteit waardoor de verwijzing reeds enkele jaren geleden is afgegeven, of waardoor de behandelrelatie nog stamt uit het AWBZ tijdperk.

Lentis stelt zich op het standpunt dat - gelet op de wijze van registreren en de uitkomsten van de interne controles- de verwijsregistratie van voldoende niveau is. Onderdeel van de onzekerheden is de situatie van cliënten met een chronische DBC die reeds jarenlang in zorg zijn en waarvoor geen actuele verwijzing beschikbaar is.

k) Hoofdbehandelaarschap

Wie hoofdbehandelaar mag zijn is voor 2012 en 2013 niet landelijk geregeld. In het voorjaar 2013 zijn contracten met zorgverzekeraars voor 2013 getekend met zeer scherpe eisen ten aanzien van wie hoofdbehandelaar mocht zijn, echter wel met de kanttekening dat nog coulance zou komen op basis van de landelijke ontwikkelingen op dit punt.

Een coulanceregeling ten aanzien van het hoofdbehandelaarschap zou nog breed door verzekeraars worden gecommuniceerd.

In de beleidsregels van de NZa voor 2013 is voor het eerst opgenomen dat een hoofdbehandelaar face to face tijd moet hebben met de cliënt.

Lentis heeft het begrip hoofdbehandelaarschap voldoende gespecificeerd in het contract met verzekeraars en heeft de organisatie hierop ingericht.

De onzekerheden bij de hiervoor genoemde factoren versterken elkaar. Deze factoren worden in de handreiking omzetbepaling curatieve GGz 2013 behandeld. Lentis heeft de handreiking gevolgd; desondanks blijft de jaarrekening 2013 inherent materiële onzekerheden bevatten. Voor de aard en inhoud van genoemde regelingen en dilemma's meer in detail wordt verwezen naar de regelgeving van de NZa terzake, de handreiking omzetbepaling curatieve GGz 2013, de brief van Coziek aan VWS d.d. 12 september 2013 en de NBA Alert 32 'Controleverklaringen bij de financiële overzichten 2013 van aanbieders van curatieve GGZ zorg'. De uiteindelijke uitkomsten zullen blijken uit de uitkomsten van materiële controles, de eindafrekeningen met zorgverzekeraars, eindafrekening met de NZa en een eventuele definitieve overschrijding van het macro-omzetplafond en kunnen materieel afwijken van de in deze jaarrekening opgenomen bedragen gebaseerd op de beste schatting.

Opbrengsten uit niet-gebudgetteerde zorgprestaties (inclusief WMO-huishoudelijke hulp)

De niet-gebudgetteerde zorgprestaties worden als bate verantwoord in de winst-en-verliesrekening in het jaar waarin de opbrengsten zijn gerealiseerd. De niet-gebudgetteerde zorgprestaties worden verantwoord op basis van:

- De werkelijk geleverde zorg en diensten in het boekjaar en de met de betrokken instellingen overeengekomen tarieven;
- De werkelijk geleverde zorg en diensten in het boekjaar en de met de betrokken cliënten overeengekomen tarieven, waaronder PGB's;
- De werkelijk geleverde productie uit hoofde van de Huishoudelijke Hulp in het boekjaar en de met de gemeente overeengekomen tarieven;
- Overige opbrengsten uit hoofde van zorgverlening op basis van de specifieke afspraken.

Subsidies (exclusief Wmo-huishoudelijke hulp, inclusief overige WMO-prestaties)

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de winst-en-verliesrekening in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen. De subsidies van ministeries / gemeenten / provincies worden verantwoord op basis van de werkelijk geleverde zorg en diensten in het boekjaar en de met de betrokken ministeries / gemeenten / provincies overeengekomen tarieven.

Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

Overige bedrijfsopbrengsten

De overige opbrengsten omvat de opbrengsten uit levering van goederen en diensten onder aftrek van kortingen en dergelijke en van over de opbrengsten geheven belastingen en na eliminatie van transacties binnen de Groep. Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden verwerkt zodra alle belangrijke rechten en risico's met betrekking tot de eigendom van de goederen zijn overgedragen aan de koper. Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

In de overige bedrijfsopbrengsten worden ondermeer de vergoedingen voor catering, winkerverkopen, parkeergelden, uitgeleend personeel, verhuur van onroerend goed en gerealiseerde boekwinsten op verkoop van onroerend goed verantwoord.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

5.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

Immateriële vaste activa inclusief goodwill en materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven.

Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Negatieve goodwill valt vrij in de winst-en-verliesrekening voor zover lasten en verliezen zich voordoen, indien hier bij de verwerking van de overname rekening mee is gehouden en deze lasten en verliezen betrouwbaar zijn te meten. Indien geen rekening is gehouden met verwachte lasten of verliezen, dan valt de negatieve goodwill vrij in overeenstemming met het gewogen gemiddelde van de resterende levensduur van de verworven afschrijfbaar activa. Voor zover de negatieve goodwill uitkomt boven de reële waarde van de geïdentificeerde niet-monetaire activa wordt het meerdere direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de winst-en-verliesrekening in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen.

Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Personeelsbeloningen

Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst-en-verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Pensioenen

Stichting Lentis Maatschappelijke Onderneming heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij Stichting Lentis Maatschappelijke Onderneming. De verplichtingen, welke voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Zorg en Welzijn. Stichting Lentis Maatschappelijke Onderneming betaalt hiervoor premies waarvan de helft door de werkgever wordt betaald en de helft door de werknemer. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat. Naar de stand van ultimo januari 2014 is de dekkingsgraad van het pensioenfonds 109%. In 2014 dient het pensioenfonds een dekkingsgraad van ten minste 105% te hebben. Het pensioenfonds verwacht hieraan te kunnen voldoen en voorziet geen noodzaak voor de aangesloten instellingen om extra stortingen te verrichten of om bijzondere premieverhogingen door te voeren. Stichting Lentis Maatschappelijke Onderneming heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Stichting Lentis Maatschappelijke Onderneming heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Op de Nederlandse pensioenregelingen zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfonds en verzekeringsmaatschappijen betaald door het Lentis concern. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

ACTIVA

1. Immateriële vaste activa

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>31-dec-13</u>	<u>31-dec-12</u>
	€	€
Kosten van goodwill die van derden is verkregen	115.365	230.726
Totaal immateriële vaste activa	<u>115.365</u>	<u>230.726</u>
<i>Het verloop van de immateriële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:</i>	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	230.726	739.932
Bij: Investerings	0	0
Af: Desinvesterings	0	0
Af: afschrijvings	115.361	509.206
Boekwaarde per 31 december	<u>115.365</u>	<u>230.726</u>

Toelichting:

De boekwaarde per 1 januari 2012 is ontstaan door overname van de aandelen van Lentis Zorgonderneming. Voor een nadere specificatie van het verloop van de immateriële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.6.1.

2. Materiële vaste activa

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>31-dec-13</u>	<u>31-dec-12</u>
	€	€
Bedrijfsgebouwen en terreinen	76.954.676	77.088.679
Machines en installaties	19.333.834	18.278.629
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	15.264.313	15.606.850
Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	241.056	428.858
Totaal materiële vaste activa	<u>111.793.879</u>	<u>111.403.016</u>
<i>Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:</i>	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	111.403.016	110.832.724
Bij: investering	13.395.322	15.557.247
Af: afschrijvings	11.652.769	11.400.982
Af: bijzondere waardevermindering	661.633	1.958.193
Af: desinvesterings	690.057	1.627.780
Boekwaarde per 31 december	<u>111.793.879</u>	<u>111.403.016</u>

Toelichting:

Voor een nadere specificatie van het verloop van de materiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.6.2.

De bedrijfsgebouwen en -terreinen zijn hypothecair bezwaard.

Voor een nadere specificatie van het verloop van de WTZi-vergunningplichtige vaste activa, de WTZi-meldingsplichtige vaste activa, de WMG-gefinancierde vaste activa en de Kleinschalige Woonvoorzieningen per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.7. In toelichting 5.1.8 zijn overzichten opgenomen voor de onderhanden en gereedgekomen projecten.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

ACTIVA

3. Financiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-13</u>	<u>31-dec-12</u>
	€	€
Deelnemingen	13.509	12.189
Emissie- en leningskosten en boeterente	589.583	616.305
Plankosten	175.463	201.957
Leningen U/G	330.000	0
Totaal financiële vaste activa	<u>1.108.555</u>	<u>830.451</u>

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt:

	€
Boekwaarde per 1 januari 2013	830.451
Bij: aankoop aandelen	300
Bij: verstrekte lening	330.000
Bij: resultaat deelneming	1.020
Af: ontvangen aflossing leningen	0
Af: waardeverminderingen	53.216
Boekwaarde per 31 december 2013	<u>1.108.555</u>

Toelichting:

Voor een nadere specificatie van het verloop van de financiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.6.3.

In november 2013 is er een lening verstrekt van € 330.000,- aan Martini Apotheek B.V.. De lening heeft een looptijd van 8 jaar, tegen de kortlopendereente plus een opslag van 7,5% en met een eenmalige eindaflossing. Het door Stichting Lentis Maatschappelijke Onderneming ter beschikking gestelde bedrag is bedoeld voor de financiering van het werkkapitaal van de Martini Apotheek B.V. en zal uitsluitend hiervoor gebruikt worden.

Met ingang van 30 november 2012 heeft Stichting Lentis Maatschappelijke Onderneming een drietal nieuwe langlopende leningen afgesloten waaraan een borgtochtovereenkomst met Stichting Waarborgfonds voor de Zorgsector ten grondslag ligt. Hiervoor is destijds 641.100 disagio in rekening gebracht bij Stichting Lentis Maatschappelijke Onderneming.

Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen:

<u>Naam en rechtsvorm en woonplaats rechtspersoon</u>	<u>Kernactiviteit</u>	<u>Verschaft kapitaal</u>	<u>Kapitaalbelang (in %)</u>	<u>Eigen vermogen</u>	<u>Resultaat</u>
				€	€
Rechtstreekse kapitaalbelangen >= 20%:					
Phebe B.V. te Zuidlaren	Payroll en HRM	4.500	25%	22.836	4.079
PsyQ Nederland Holding B.V. te Leiden	Holding activiteiten	7.500	42%	p.m.	p.m.
Martini Apotheek B.V. te Groningen	Apotheek	300	30%	p.m.	0

4. Voorraden

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-13</u>	<u>31-dec-12</u>
	€	€
Medische middelen	200.125	243.687
Voedingsmiddelen	18.592	26.042
Hulpmiddelen	120.424	115.999
Overige voorraden	9.774	15.750
Totaal voorraden	<u>348.915</u>	<u>401.478</u>

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

5. Onderhanden werk uit hoofde van DB(B)C's / DB(B)C-zorgproducten

De specificatie is als volgt:

	31-dec-13	31-dec-12
	€	€
Onderhanden werk DBBC's	152.142	0
Onderhanden werk DBC's	43.673.860	42.656.717
Af: ontvangen voorschotten	-36.788.690	-36.617.979
Totaal onderhanden werk	7.037.312	6.038.738

De specificatie per onderhanden werk is als volgt weer te geven:

Stroom DBC's / DBC-zorgproducten	Gerealiseerde kosten en toegerekende winst	Af: verwerkte verliezen	Af: ontvangen voorschotten	Saldo per 31-12-2013
	€	€	€	€
Geestelijke Gezondheidszorg (=GGZ)	45.873.860	0	36.788.690	9.085.170
Totaal (onderhanden werk)	45.873.860	0	36.788.690	9.085.170

Toelichting:

De waardering van de onderhanden werk DBC's is in het licht van mogelijke toekomstige materiële controles van zorgverzekeraars relatief voorzichtig benaderd.

6. Vorderingen en schulden uit hoofde van bekostiging

Vorderingen uit hoofde van bekostiging:

	31-dec-13	31-dec-12
Vorderingen uit hoofde van financieringstekort	10.342.542	16.362.401
Totaal vorderingen uit hoofde van bekostiging	10.342.542	16.362.401

Schulden uit hoofde van bekostiging:

	31-dec-13	31-dec-12
Schulden uit hoofde van financieringsoverschot	908.124	2.019.853
Totaal schulden uit hoofde van bekostiging	908.124	2.019.853

Specificatie vorderingen en schulden uit hoofde van financieringstekort respectievelijk financieringsoverschot

	t/m 2010	2011	2012	2013	totaal
	€	€	€	€	€
Saldo per 1 januari	-722.175	8.362.326	6.702.397	0	14.342.548
Financieringsverschil boekjaar	0	0	0	2.835.619	2.835.619
Correcties voorgaande jaren	0	-34.836	2.344.726		2.309.890
Betalingen/ontvangsten	589.078	-8.339.608	-2.303.109		-10.053.639
Subtotaal mutatie boekjaar	589.078	-8.374.444	41.617	2.835.619	-4.908.130
Saldo per 31 december	-133.097	-12.118	6.744.014	2.835.619	9.434.418

Stadium van vaststelling (per erkenning):

GGz-AWBZ	c	c	c	a
GGz-ZVW	c	c	c	a
Justitie	c	c	c	a
Asielzoekers AWBZ	c	c	c	a

a= interne berekening, b= overeenstemming met zorgverzekeraars, c = definitieve vaststelling Nza

	31-dec-13	31-dec-12
Waarvan gepresenteerd als:		
- vorderingen uit hoofde van financieringstekort	10.342.542	16.362.401
- schulden uit hoofde van financieringsoverschot	908.124	2.019.853
	9.434.418	14.342.548

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

ACTIVA

7. Overige vorderingen

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>31-dec-13</u>	<u>31-dec-12</u>
	€	€
Vorderingen op debiteuren	18.002.516	17.839.238
Overige vorderingen:		
Personeelsregelingen	147.215	150.537
WGA gelden	45.603	90.225
Overig	539.948	4.428
Vooruitbetaalde bedragen	569.064	1.551.334
Nog te ontvangen bedragen	522.140	0
Overlopende activa	1.440.200	1.768.188
Totaal overige vorderingen	<u>21.266.686</u>	<u>21.403.950</u>

Toelichting:

De voorziening die in aftrek op de vorderingen is gebracht, bedraagt € 128.774,-.

8. Liquide middelen

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>31-dec-13</u>	<u>31-dec-12</u>
	€	€
Bankrekeningen	220.266	206.811
Kassen	35.898	37.854
Kruisposten	673	472
Totaal liquide middelen	<u>256.837</u>	<u>245.137</u>

Toelichting:

Het negatieve banksaldo rekening-courant is opgenomen onder de kortlopende schulden.

De kredietfaciliteit in rekening-courant bij Rabobank bedraagt per 31 december 2013 € 29.593.796 onder aftrek van de bankgaranties van totaal € 406.204. Per 1-1-2014 en 1-4-2014 is de kredietfaciliteit verlaagd met € 5,5 miljoen en bedraagt per 1-4-2014 € 18.593.796 onder aftrek van de bankgaranties van totaal € 406.204.

De liquide middelen zijn direct opeisbaar.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

PASSIVA

9. Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de volgende componenten:

	<u>31-dec-13</u>	<u>31-dec-12</u>
	€	€
Collectief gefinancierd gebonden vermogen	27.758.537	27.023.661
Niet collectief gefinancierd vrij vermogen	4.231.598	4.237.029
Totaal eigen vermogen	<u>31.990.135</u>	<u>31.260.690</u>

Collectief gefinancierd gebonden vermogen

<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	<u>Saldo per 1-jan-2013</u>	<u>Resultaat- bestemming</u>	<u>Overige mutaties</u>	<u>Saldo per 31-dec-2013</u>
	€	€	€	€
Reserve aanvaardbare kosten: GGZ	27.023.661	734.876	0	27.758.537
Totaal collectief gefinancierd gebonden vermogen	<u>27.023.661</u>	<u>734.876</u>	<u>0</u>	<u>27.758.537</u>

Niet collectief gefinancierd vrij vermogen

<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	<u>Saldo per 1-jan-2013</u>	<u>Resultaat- bestemming</u>	<u>Overige mutaties</u>	<u>Saldo per 31-dec-2013</u>
	€	€	€	€
Algemene reserves: Overig	4.207.749	0	0	4.207.749
Bestemmingsreserves: Niet noodzakelijke ziekenhuisbestanddelen	29.280	-5.431	0	23.849
Totaal niet-collectief gefinancierd vrij vermogen	<u>4.237.029</u>	<u>-5.431</u>	<u>0</u>	<u>4.231.598</u>

Toelichting:

De bestemmingsreserve niet noodzakelijke ziekenhuis bestanddelen is gevormd voor een viertal woningen op het terrein in Zuidlaren en de watertoren. Deze gebouwen hebben niets van doen met het ziekenhuis en deze worden particulier verhuurd en v.w.b. de watertoren wordt er mastruimte verhuurd aan KPN. De verhuuropbrengsten worden gesaldeerd met de exploitatiekosten en het resultaat wordt gedoteerd dan wel onttrokken aan de reserve.

10. Voorzieningen

<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	<u>Saldo per 1-jan-2013</u>	<u>Dotatie</u>	<u>Onttrekking</u>	<u>Vrijval</u>	<u>Saldo per 31-dec-2013</u>
	€	€	€	€	€
Personeelsbeloningen	1.184.665	397.270	0	0	1.581.935
Personeelsbeloningen LFB	765.222	39.537	0	0	804.759
Totaal voorzieningen	<u>1.949.887</u>	<u>436.807</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>2.386.694</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moeten worden beschouwd:

	<u>31-dec-2013</u>
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	0
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)	2.386.694
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	0

Toelichting per categorie voorziening:

De voorziening personeelsbeloningen betreft een contante waarde voor in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op blijfkans en leeftijd.
De voorziening personeelsbeloningen LFB betreft een voorziening voor het levensfasebudget inzake extra verlofuren conform CAO.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

PASSIVA

11. Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>31-dec-13</u>	<u>31-dec-12</u>
	€	€
Schulden aan banken	67.433.785	70.722.722
Totaal langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	<u>67.433.785</u>	<u>70.722.722</u>
<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	€	€
Stand per 1 januari	74.120.560	46.134.396
Bij: nieuwe leningen	0	47.700.000
Af: aflossingen	3.397.841	19.713.833
Stand per 31 december	<u>70.722.719</u>	<u>74.120.563</u>
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	3.288.934	3.397.841
Stand langlopende schulden per 31 december	<u>67.433.785</u>	<u>70.722.722</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de langlopende schulden als langlopend moeten worden beschouwd:

Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichtingen	3.288.934	3.397.841
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.) (balanspost)	67.433.785	70.722.722
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	54.332.502	57.566.987

Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden wordt verwezen naar de bijlage overzicht langlopende schulden. De aflossingsverplichtingen zijn verantwoord onder de kortlopende schulden.

12. Overige kortlopende schulden

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>31-dec-13</u>	<u>31-dec-12</u>
	€	€
Schulden aan banken	12.666.951	11.361.310
Crediteuren	3.696.833	4.729.943
Aflossingsverplichtingen langlopende leningen	3.288.934	3.397.841
Schulden aan groepsmaatschappijen	1.579.955	4.339.596
Belastingen en sociale premies	5.499.692	5.895.500
Schulden terzake pensioenen	1.081.666	867.649
Nog te betalen salarissen	46.421	620.370
Vakantiegeld	4.433.450	4.476.717
Vakantiedagen	5.529.122	4.960.400
Overige schulden:		
Langdurig zieken	748.305	334.643
Projecten	97.000	61.168
Subsidie	303.964	303.964
Interest langlopende leningen	174.636	189.426
Energie	823.721	904.962
ESMW (2012+2013)	3.154.779	403.507
Nog te betalen kosten	5.052.193	5.071.741
Vooruitontvangen opbrengsten	1.353.731	3.024.378
Legaten	10.717	10.717
Overige overlopende passiva	9.283	8.913
Totaal overige kortlopende schulden	<u>49.551.353</u>	<u>50.962.745</u>

Toelichting:

De kredietfaciliteit in rekening-courant bij Rabobank bedraagt per 31 december 2013 € 29.593.796 onder aftrek van de bankgaranties van totaal € 406.204. De rente op dit krediet is rente EURIBOR plus 165 basispunten.

Voor de regeling Eerder Stoppen Met Werken (ESMW) 2013 is een reservering opgenomen van € 3 miljoen.

De fiscale beoordeling van een mogelijke 52% rvu-heffing moet nog plaatsvinden, het financiële risico bedraagt circa € 1,6 miljoen. Hiervoor is geen reservering opgenomen.

De subsidie betreft een reservering voor een mogelijke terugbetalingsverplichting n.a.v. eindcontroles van ESF-subsidie.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

13. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Toelichting:

Ultimo 2013 is er een jaarlijkse huurverplichting van de bestaande panden en een jaarlijkse leaseverplichting van € 3.230.331. Voor de middellange termijn (2015 tm 2018) is dit € 3.631.431 en voor de lange termijn (>2019) is dit € 2.250.323.

Huurverplichting:

De huurverplichtingen betreffen hier met name langlopende huurcontacten voor panden en complexen. De totale jaarverplichting voor 2013 bedraagt € 2.950.344. Voor de middellange termijn is dit € 3.346.638 en voor de lange termijn is dit € 2.250.323

Operationele leaseverplichtingen:

De totale jaarverplichting inzake operationele leaseverplichtingen voor 2013 bedraagt € 279.987. Voor de middellange termijn is dit € 284.793.

Macrobeheersinstrument:

Het macrobeheersinstrument wordt door de minister van VWS ingezet om overschrijdingen van het macrokader zorg terug te vorderen bij instellingen voor curatieve geestelijke gezondheidszorg. Het macrobeheersinstrument is uitgewerkt in Beleidsregel BR/CU-5098 'Macrobeheersingsinstrument curatieve geestelijke gezondheidszorg 2013'. Jaarlijks wordt door de Nederlandse Zorgautoriteit ambtshalve een mbi-omzetplafond vastgesteld. Tevens wordt door de NZa jaarlijks een omzetplafond per instelling vastgesteld, welke afhankelijk is van de realisatie van het mbi-omzetplafond van alle instellingen gezamenlijk. Deze vaststelling vindt plaats nadat door de Minister van VWS de overschrijding van het mbi-omzetplafond uiterlijk vóór 1 december van het opvolgend jaar is gecommuniceerd.

Bij het opstellen van de jaarrekening 2013 bestaat nog geen inzicht in realisatie van het mbi-omzetplafond over 2013. Stichting Lentis Maatschappelijke Onderneming is niet in staat een betrouwbare inschatting te maken van de uit het macrobeheersinstrument voortkomende verplichting en deze te kwantificeren. Als gevolg daarvan is deze verplichting niet tot uitdrukking gebracht in de balans van Stichting Lentis Maatschappelijke Onderneming per 31 december 2013.

5.1.6 MUTATIEOVERZICHT VASTE ACTIVA

5.1.6.1 MUTATIEOVERZICHT IMMATERIELE VASTE ACTIVA

	Kosten van goodwill die van derden is verkregen	Totaal
	€	€
Stand per 1 januari 2013		
- aanschafwaarde	576.811	576.811
- cumulatieve herwaarderingen	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	346.084	346.084
Boekwaarde per 1 januari 2013	<u>230.727</u>	<u>230.727</u>
Mutaties in het boekjaar		
- investeringen	0	0
- herwaarderingen	0	0
- afschrijvingen	115.362	115.362
- bijzondere waardeverminderingen	0	0
 <i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>		
.aanschafwaarde	0	0
.cumulatieve herwaarderingen	0	0
.cumulatieve afschrijvingen	0	0
 <i>- desinvesteringen</i>		
aanschafwaarde	0	0
cumulatieve herwaarderingen	0	0
cumulatieve afschrijvingen	0	0
per saldo	<u>0</u>	<u>0</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-115.362</u>	<u>-115.362</u>
Stand per 31 december 2013		
- aanschafwaarde	576.811	576.811
- cumulatieve herwaarderingen	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	461.446	461.446
Boekwaarde per 31 december 2013	<u>115.365</u>	<u>115.365</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	20,0%	

5.1.6 MUTATIEOVERZICHT VASTE ACTIVA

5.1.6.2 MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen, technische en administratieve uitrusting	Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	Totaal
	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2013					
- aanschafwaarde	113.062.391	33.716.041	41.481.034	428.858	188.688.324
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	35.973.712	15.437.412	25.874.184	0	77.285.308
Boekwaarde per 1 januari 2013	<u>77.088.679</u>	<u>18.278.629</u>	<u>15.606.850</u>	<u>428.858</u>	<u>111.403.016</u>
Mutaties in het boekjaar					
- investeringen	5.178.694	3.627.828	4.588.800	0	13.395.322
- herwaarderingen	0	0	0	0	0
- afschrijvingen	4.884.350	1.879.172	4.889.247	0	11.652.769
- bijzondere waardeverminderingen	0	661.633	0	0	661.633
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>					
.aanschafwaarde	0	0	12.152.726	0	12.152.726
.cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	12.152.726	0	12.152.726
<i>- desinvesteringen</i>					
aanschafwaarde	592.113	115.294	66.458	187.802	961.667
cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	163.766	83.476	24.368	0	271.610
per saldo	<u>428.347</u>	<u>31.818</u>	<u>42.090</u>	<u>187.802</u>	<u>690.057</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-134.003</u>	<u>1.055.205</u>	<u>-342.537</u>	<u>-187.802</u>	<u>390.863</u>
Stand per 31 december 2013					
- aanschafwaarde	117.648.972	37.228.575	33.850.650	241.056	188.969.253
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	40.694.296	17.894.741	18.586.337	0	77.175.374
Boekwaarde per 31 december 2013	<u>76.954.676</u>	<u>19.333.834</u>	<u>15.264.313</u>	<u>241.056</u>	<u>111.793.879</u>
Afschrijvingspercentage	2%; 2,5%, 5%	5%; 10%	10%; 20%	0,0%	

5.1.6 MUTATIEOVERZICHT VASTE ACTIVA

5.1.6.3 MUTATIEOVERZICHT FINANCIËLE VASTE ACTIVA

	Aanloop- en plankosten	Emissie-, leningskosten en boeterente	Leningen u/g	Deelnemingen	Totaal
	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2013					
- aanschafwaarde	342.901	641.100	0	12.189	996.190
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	140.944	24.795	0	0	165.739
Boekwaarde per 1 januari 2013	<u>201.957</u>	<u>616.305</u>	<u>0</u>	<u>12.189</u>	<u>830.451</u>
Mutaties in het boekjaar					
- uitgifte nieuwe lening	0	0	330.000	0	330.000
- resultaat deelneming	0	0	0	1.320	1.320
- aflossing lening	0	0	0	0	0
- waardeverminderingen	26.494	26.722	0	0	53.216
- afgeronde onderhanden projecten	0	0	0	0	0
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>					
.aanschafwaarde	0	0	0	0	0
.cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0
<i>- desinvesteringen</i>					
aanschafwaarde	0	0	0	0	0
cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0
per saldo	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-26.494</u>	<u>-26.722</u>	<u>330.000</u>	<u>1.320</u>	<u>278.104</u>
Stand per 31 december 2013					
- aanschafwaarde	342.901	641.100	330.000	12.189	1.326.190
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	167.438	51.517	0	-1.320	217.635
Boekwaarde per 31 december 2013	<u>175.463</u>	<u>589.583</u>	<u>330.000</u>	<u>13.509</u>	<u>1.108.555</u>

5.1.7 MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA op grond van art. 5a Regeling verslaggeving WTZi

5.1.7.1 WTZi-vergunningplichtige vaste activa

	Grond	Terrein- voorzieningen	Gebouwen	Ver- bouwingen	Installaties	Subtotaal vergunning	Totaal
	€	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2013							
- aanschafwaarde	4.079.171	2.182.016	55.657.647	3.320.590	20.479.488	85.718.912	168.236.401
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	0	1.259.465	16.226.509	2.504.574	9.844.803	29.835.351	71.643.348
Boekwaarde per 1 januari 2013	<u>4.079.171</u>	<u>922.551</u>	<u>39.431.138</u>	<u>816.016</u>	<u>10.634.685</u>	<u>55.883.561</u>	<u>96.593.053</u>
Mutaties in het boekjaar							
- investeringen	0	0	0	0	0	0	13.395.322
- herwaarderingen	0	0	0	0	0	0	0
- afschrijvingen	0	110.118	1.262.044	195.213	1.082.576	2.649.951	10.563.035
- extra afschrijvingen NZa-goedgekeurd	0	0	0	0	0	0	0
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>							
.aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0	12.155.462
.cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0	0
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0	12.153.660
<i>- desinvesteringen</i>							
aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0	254.260
cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0	24.368
per saldo	0	0	0	0	0	0	229.892
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>0</u>	<u>-110.118</u>	<u>-1.262.044</u>	<u>-195.213</u>	<u>-1.082.576</u>	<u>-2.649.951</u>	<u>2.600.593</u>
Stand per 31 december 2013							
- aanschafwaarde	4.079.171	2.182.016	55.657.647	3.320.590	20.479.488	85.718.912	169.222.001
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	0	1.369.583	17.488.553	2.699.787	10.927.379	32.485.302	70.028.355
Boekwaarde per 31 december 2013	<u>4.079.171</u>	<u>812.433</u>	<u>38.169.094</u>	<u>620.803</u>	<u>9.552.109</u>	<u>53.233.610</u>	<u>99.193.646</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	0,0%	5,0%	2%; 2,5%	5,0%	5%; 10%		

5.1.7 MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA op grond van art. 5a Regeling verslaggeving WTZi

5.1.7.2 WTZi-meldingsplichtige vaste activa

	Trekkings rechten	Subtotaal	Instand- houding	Onderhanden Projecten	Subtotaal	Subtotaal meldings- plichtige activa
	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2013						
- aanschafwaarde	24.334.944	24.334.944	16.272.566	428.858	16.701.424	41.036.368
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	5.942.088	5.942.088	9.991.635	0	9.991.635	15.933.723
Boekwaarde per 1 januari 2013	<u>18.392.856</u>	<u>18.392.856</u>	<u>6.280.931</u>	<u>428.858</u>	<u>6.709.789</u>	<u>25.102.645</u>
Mutaties in het boekjaar						
- investeringen	7.440.126	7.440.126	1.366.396	0	1.366.396	8.806.522
- herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
- afschrijvingen	1.588.753	1.588.753	1.435.085	0	1.435.085	3.023.838
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>						
.aanschafwaarde	0	0	2.736	0	2.736	2.736
.cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	934	0	934	934
<i>- desinvesteringen</i>						
aanschafwaarde	0	0	0	187.802	187.802	187.802
cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
per saldo	0	0	0	187.802	187.802	187.802
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>5.851.373</u>	<u>5.851.373</u>	<u>-70.491</u>	<u>-187.802</u>	<u>-258.293</u>	<u>5.593.080</u>
Stand per 31 december 2013						
- aanschafwaarde	31.775.070	31.775.070	17.636.226	241.056	17.877.282	49.652.352
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	7.530.841	7.530.841	11.425.786	0	11.425.786	18.956.627
Boekwaarde per 31 december 2013	<u>24.244.229</u>	<u>24.244.229</u>	<u>6.210.440</u>	<u>241.056</u>	<u>6.451.496</u>	<u>30.695.725</u>
Afschrijvingspercentage	5,0%		10,0%	0,0%		

5.1.7 MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA op grond van art. 5a Regeling verslaggeving WTZi

5.1.7.3 WMG-gefinancierde vaste activa

	Inventaris	Vervoer- middelen	Automati- sering	Subtotaal WMG
	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2013				
- aanschafwaarde	23.539.621	613.106	17.328.394	41.481.121
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	14.537.268	384.619	10.952.387	25.874.274
Boekwaarde per 1 januari 2013	<u>9.002.353</u>	<u>228.487</u>	<u>6.376.007</u>	<u>15.606.847</u>
Mutaties in het boekjaar				
- investeringen	1.057.235	0	3.531.565	4.588.800
- herwaarderingen	0	0	0	0
- afschrijvingen	1.881.418	72.469	2.935.359	4.889.246
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>				
.aanschafwaarde	5.764.054	205.507	6.183.165	12.152.726
.cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0
.cumulatieve afschrijvingen	5.764.054	205.507	6.183.165	12.152.726
<i>- desinvesteringen</i>				
aanschafwaarde	0	66.458	0	66.458
cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	0	24.368	0	24.368
per saldo	<u>0</u>	<u>42.090</u>	<u>0</u>	<u>42.090</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-824.183</u>	<u>-114.559</u>	<u>596.206</u>	<u>-342.536</u>
Stand per 31 december 2013				
- aanschafwaarde	18.832.802	341.141	14.676.794	33.850.737
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	10.654.632	227.213	7.704.581	18.586.426
Boekwaarde per 31 december 2013	<u>8.178.170</u>	<u>113.928</u>	<u>6.972.213</u>	<u>15.264.311</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	10,0%	20,0%	20,0%	

5.1.8 SPECIFICATIE ULTIMO BOEKJAAR ONDERHANDEN PROJECTEN EN GEREEDGEKOMEN PROJECTEN

5.1.8.1 SPECIFICATIE ULTIMO BOEKJAAR ONDERHANDEN PROJECTEN

Projectgegevens					Investerings				Goedkeuringen			Jaar van oplevering
Nummer	Briefnummer	Datum	Omschrijving	WTZi-type	t/m 2012	2013	t/m 2013		Nominiaal bedrag WTZi	Indexering WTZi	Aangepaste goedkeuring	
							gereed	onderhanden				
					€	€	€	€	€	€	€	
			Instandhoudingsinvesteringen	0	428.858	8.618.720	8.806.522	241.056	0	0	0	
Totaal					0	428.858	8.618.720	8.806.522	241.056	0	0	0

5.1.8.2 SPECIFICATIE IN HET BOEKJAAR GEREEDGEKOMEN PROJECTEN

Projectgegevens						Investerings				Toekomstige lasten	
Nummer	Briefnummer	Datum	Omschrijving	WTZi-type	Activapost	WTZi	WMG	Overige	Totaal	Afschrijving WTZi	Rentekosten
										€	€
			Instandhoudingsinvesteringen	0	0	0	8.806.522	0	8.806.522	0	0
Totaal						0	0	0	8.806.522	0	0

BIJLAGE

5.1.9 Overzicht langlopende schulden ultimo 2013

Leninggever	Datum	Hoofdsom	Totale looptijd	Soort lening	Werkelijke-rente	Restschuld 31 december 2012	Nieuwe leningen in 2013	Aflossing in 2013	Restschuld 31 december 2013	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren eind 2013	Aflossingswijze	Aflossing 2014	Gestelde zekerheden
		€			%	€	€	€	€	€			€	
Rabobank	1-jul-93	1.361.341	25	36.65.919.096	2,95%	326.722	0	54.454	272.268	54.454	5	jaar	54.454	Hypotheek
Rabobank	1-apr-99	1.614.550	20	32.51.961.152	2,95%	484.365	0	80.727	403.638	0	5	jaar	80.728	Hypotheek
Rabobank	31-dec-01	9.529.385	40	32.94.909.942	3,50%	6.908.804	0	238.234	6.670.570	5.479.400	28	jaar	238.234	Hypotheek
Rabobank	1-jun-89	2.722.681	25	36.65.919.118	3,20%	108.907	0	108.907	0	0	0	jaar	0	Hypotheek
Rabobank	1-okt-91	5.218.472	30	LD 91601239	3,65%	1.565.542	0	173.949	1.391.593	521.848	8	jaar	173.949	Hypotheek
Rabobank	20-feb-92	4.356.290	30	LD 81846608	2,52%	1.452.097	0	145.209	1.306.888	580.843	8	jaar	145.209	Hypotheek
Rabobank	1-nov-92	4.112.383	29	LD 10007287	2,78%	1.276.256	0	141.806	1.134.450	425.420	8	jaar	141.806	Hypotheek
Rabobank	1-dec-94	8.576.446	35	LD 01601610	2,90%	2.134.279	0	125.546	2.008.733	1.381.003	16	jaar	125.546	Hypotheek
Rabobank	31-dec-96	19.285.659	25	LD 31601783	2,90%	2.654.615	0	294.958	2.359.657	884.867	8	jaar	294.957	Hypotheek
Rabobank	12-sep-03	5.735.274	40	36.65.916.682	3,15%	4.408.973	0	143.384	4.265.589	3.548.669	30	kwartaal	143.384	Hypotheek
Friesland Bank	1-dec-10	5.100.000	10	295.10.00.022	2,33%	5.100.000	0	0	5.100.000	5.100.000	7	eind aflossing	0	Hypotheek
NWB	30-nov-12	11.600.000	20	10.027.808	2,69%	11.600.000	0	580.000	11.020.000	8.120.000	19	jaar	580.000	Borgstelling
Rabobank	30-nov-12	16.100.000	25	B003033	2,96%	16.100.000	0	644.000	15.456.000	12.236.000	24	jaar	644.000	Borgstelling
Rabobank	30-nov-12	20.000.000	30	B003035	3,13%	20.000.000	0	666.667	19.333.333	15.999.998	29	jaar	666.667	Borgstelling
Totaal						74.120.560	0	3.397.841	70.722.719	54.332.502			3.288.934	

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

BATEN

14. Opbrengsten uit gebudgetteerde zorgprestaties

De specificatie is als volgt:

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	€	€
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten Zvw-zorg	2.133.094	97.239.683
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten AWBZ (exclusief subsidies)	57.982.866	61.217.959
Budget forensische zorg GGz	5.800.685	0
Totaal	<u>65.916.645</u>	<u>158.457.642</u>

Toelichting:

In verband met de invoering van de prestatiebekostiging worden met ingang van 2013 de DBC opbrengsten afzonderlijk verantwoord onder: 16 Omzet DBC's en niet meer opgenomen onder het wettelijk budget. Ook de opbrengsten asielzoekers ZvW en overige producten ZvW worden niet meer verantwoord onder het wettelijk budget maar zijn opgenomen onder: 15. Niet gebudgetteerde zorgprestaties.

Ingaande 2013 wordt in een beperkt aantal jaren voor de forensische zorg een nieuwe bekostigingssystematiek ingevoerd.

Vergoeding van zorg vindt plaats op basis van gefactureerde DBBC's (Diagnose Behandel en Beveiliging Combinatie). In 2013 wordt een gedeelte van de aan het Ministerie van Veiligheid en Justitie geleverde zorg op deze basis vergoed, welke is verantwoord onder: 17. Omzet DBBC's.

15. Niet-gebudgetteerde zorgprestaties (exclusief DBC's / DBC-zorgproducten)

De specificatie is als volgt:

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	€	€
Opbrengsten in opdracht van andere instellingen	139.518	180.578
Persoonsgebonden en -volgende budgetten	221.881	262.869
Opbrengst asielzoekers AWBZ	108.149	0
Overige producten ZvW	24.401	0
Overige niet-gebudgetteerde zorgprestaties	2.059.581	2.938.819
Totaal	<u>2.553.530</u>	<u>3.382.266</u>

Toelichting:

Ingaande 2013 worden in verband met de invoering van de prestatiebekostiging de opbrengsten asielzoekers ZvW en overige producten ZvW niet meer verantwoord onder het wettelijke budget.

16. Omzet DBC's

De specificatie is als volgt:

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	€	€
Gefactureerde omzet DBC's	20.271.517	0
Mutatie onderhanden werk DBC's	45.322.042	0
Mutatie overige	-3.244.968	0
Totaal	<u>62.348.591</u>	<u>0</u>

Toelichting:

In verband met de invoering van de prestatiebekostiging worden met ingang van 2013 de DBC opbrengsten afzonderlijk verantwoord en niet meer opgenomen onder het wettelijk budget. In mutatie overige is inzake omzetnuancering een bedrag van € 2.200.000 opgenomen.

17. Omzet DBBC's

De specificatie is als volgt:

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	€	€
Gefactureerde omzet DBBC's	157.599	0
Mutatie onderhanden werk DBBC's	27.084	0
NHC	62.709	0
Totaal	<u>247.392</u>	<u>0</u>

Toelichting:

De DBBC opbrengstwaarde over 2013 is € 5.741.885. Van het reguliere contract is 5% over de zorgcomponent en 20% over de kapitaalslastencomponent verantwoord.

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

18. Opbrengsten uit hoofde van transitie-regelingen en honorariumplafonds

De specificatie is als volgt:

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	€	€
De realisatie doorloop DBC's 2012 onder aftrek onderhanden werk primo 2012 curatieve geestelijke gezondheidszorg	38.740.364	0
Totaal	<u>38.740.364</u>	<u>0</u>

Toelichting:

In 2013 is er in de curatieve geestelijke gezondheidszorg sprake van prestatiebekostiging waarbij de afrekening plaats vindt in DBC's. Daarnaast is er in 2013 sprake van een wijziging ten aanzien van productie-afspraken tussen zorgaanbieders en representeerde zorgverzekeraars van kalenderjaar (afgesloten DBC's) naar schadelastjaar (geopende DBC's). Als gevolg van deze overgang vindt er eenmalig een nacalculatie plaats voor deze doorloop DBC's; dit betreft DBC's geopend in 2012 en afgesloten in 2013 onder vermindering van het onderhandenwerk ultimo 31-12-2012 vermenigvuldigd met de omrekenfactor.

19. Subsidies

De specificatie is als volgt:

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	€	€
Rijkssubsidies vanwege het Ministerie van VWS (waaronder opleidingsfonds)	1.438.294	1.490.725
Overige Rijkssubsidies	15.928	15.928
Subsidies vanwege Provincies en gemeenten (exclusief Wmo-huishoudelijke hulp; inclusief overige Wmo-prestaties zoals maatschappelijke en vrouwenopvang, verslavingszorg, OGGZ)	961.417	843.982
Overige subsidies, waaronder loonkostensubsidies en EU-subsidies	645.373	713.893
Totaal	<u>3.061.012</u>	<u>3.064.528</u>

Toelichting:

In 2013 zijn de volgende subsidies volledig onder de opbrengsten verwerkt:
 Subsidie met betrekking tot zorgopleidingen 1e en 2e tranche Ministerie VWS ten bedrage van € 1.438.294.
 Subsidie met betrekking tot OGGZ Gemeente Groningen ten bedrage van € 665.000.
 Subsidie met betrekking tot collectieve preventie van diverse gemeentes provincie Groningen ten laste van € 224.915.
 Diverse overige gemeentelijke subsidies ten bedrage van € 64.568.

20. Overige bedrijfsopbrengsten

De specificatie is als volgt:

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	€	€
Overige dienstverlening (waaronder 2e-4e geldstroom UMC's voor onderzoek):		
Doorberekende loonkosten	504.237	606.263
Huuropbrengsten	465.071	437.373
Overig	2.653.414	3.462.116
Overige opbrengsten (waaronder vergoeding voor uitgeleend personeel en verhuur onroerend goed):		
Diverse overige opbrengsten	20.894	13.944
Totaal	<u>3.643.616</u>	<u>4.519.696</u>

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

LASTEN

21. Personeelskosten

De specificatie is als volgt:

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	€	€
Lonen en salarissen	107.694.613	102.049.776
Sociale lasten	12.954.406	13.303.239
Crisisheffing	30.370	27.594
Pensioenpremies	9.628.668	9.113.784
Andere personeelskosten:		
Opleidingskosten	2.054.496	1.843.088
Reisvergoedingen	3.018.953	2.935.136
Overig	1.241.341	2.079.709
Subtotaal	<u>136.622.847</u>	<u>131.352.326</u>
Personeel niet in loondienst	2.868.676	3.214.203
Totaal personeelskosten	<u><u>139.491.523</u></u>	<u><u>134.566.529</u></u>
Specificatie gemiddeld aantal personeelsleden (in FTE's) per contractformatie:		
GGZ	2189	2173
PsyQ	51	52
	<u>2.240</u>	<u>2.225</u>
Specificatie gemiddeld aantal personeelsleden (in FTE's) per inzetformatie:		
GGZ	2.062	2.066
POH B.V.	7	6
Lentis Direct	22	8
PsyQ	157	157
Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van full-time eenheden	<u>2.248</u>	<u>2.237</u>
Aantal personeelsleden dat buiten Nederland werkzaam is	0	0

Toelichting:

In de post Lonen en salarissen is een bedrag van €3 miljoen opgenomen voor de ESMW-regeling 2013. De fiscale beoordeling van een mogelijke 52% rvu-heffing moet nog plaatsvinden, het financiële risico bedraagt circa €1,6 miljoen. Hiervoor is geen reservering opgenomen.

22. Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	€	€
Afschrijvingen:		
- immateriële vaste activa	115.362	509.206
- materiële vaste activa	11.661.259	11.425.266
- financiële vaste activa	26.722	10.043
Totaal afschrijvingen	<u>11.803.343</u>	<u>11.944.515</u>
Waarvan nacalculerbare afschrijvingen:		
- materiële vaste activa	2.649.951	2.692.068

Aansluiting afschrijvingen resultatenrekening - vergoeding nacalculerbare afschrijvingslasten

	<u>2013</u>
	€
Totaal afschrijvingslasten resultatenrekening	11.803.343
waarvan nacalculerbare afschrijvingen	<u>2.649.951</u>
In het externe budget verwerkte vergoeding voor nacalculerbare afschrijvingslasten:	
- WTZi-vergunningsplichtige vaste activa	2.649.951
- WTZi-meldingsplichtige vaste activa	3.023.838
- WMG-gefinancierde vaste activa	4.889.246
Totaal vergoeding nacalculerbare afschrijvingslasten	<u><u>10.563.035</u></u>
Aanschafwaarde desbetreffende vaste activa	169.222.001
Cumulatieve afschrijvingslasten desbetreffende vaste activa	70.028.355

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

Toelichting:

Als gevolg van de wijzigende bekostiging is een nieuwe inschatting gemaakt van de verwachte economische levensduur en de eventuele restwaarde van de panden. Dit heeft er toe geleid dat de afschrijvingstermijn en/of de eventuele restwaarde van gebouwen is aangepast. Voor delen van de gebouwen die een kortere gebruiksduur hebben, wordt ook een kortere termijn gehanteerd (componentenbenadering).

Overeenkomstig de richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ 145) worden de hieruit voortvloeiende effecten voor de afschrijvingen verwerkt in de verwachte resterende gebruiksperiode van de betreffende panden.

Als gevolg hiervan zijn de afschrijvingskosten in 2013 met € 661.663 (opgenomen onder bijzondere waardevermindering) toegenomen ten opzichte van de kosten bij ongewijzigde uitgangspunten.

23. Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	€	€
Bijzondere waardeverminderingen van:		
- materiële vaste activa	661.633	1.958.193
Totaal	<u>661.633</u>	<u>1.958.193</u>

Toelichting:

Uitgaande van de analyse van de vastgoedportefeuille is vastgesteld dat er sprake is van bijzondere waardeverminderingen ter hoogte van € 661.633. Het betreft het verkorten van de afschrijvingstermijnen van activa in huurpanden gerelateerd aan de opzeggingstermijn en de versnelde afschrijving op een pand welke in 2015 buiten gebruik gesteld zal worden.

24. Overige bedrijfskosten

De specificatie is als volgt:

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	€	€
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	9.933.675	11.038.071
Algemene kosten	11.084.421	9.350.572
Patiënt- en bewonersgebonden kosten	3.765.133	3.992.439
Onderhoud en energiekosten	8.010.041	8.004.738
Subtotaal	<u>32.793.270</u>	<u>32.385.820</u>
Huur en leasing	10.940.774	10.827.148
Dotaties en vrijval voorzieningen	50.467	-76.886
Doorbelasting overige bedrijfskosten	-22.358.522	-25.234.106
Totaal overige bedrijfskosten	<u>21.425.989</u>	<u>17.901.976</u>

Toelichting:

De doorbelasting van overige bedrijfskosten betreft afname van Lentis Service en Advies (shared service system) en Concernkosten. Interne verrekeningen voor facilitaire service en vastgoed zijn gebaseerd op integrale kostenprijzen en werkelijke afname. De indirecte concernkosten bestuur en staf zijn verdeeld over de zorgafdeling op basis van aandeel in de omzet.

25. Financiële baten en lasten

De specificatie is als volgt:

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	€	€
Rentebaten	8.271	19.402
Subtotaal financiële baten	<u>8.271</u>	<u>19.402</u>
Rentelasten	-2.408.508	-2.078.009
Resultaat deelnemingen	1.020	-5.398.784
Subtotaal financiële lasten	<u>-2.407.488</u>	<u>-7.476.793</u>
Totaal financiële baten en lasten	<u>-2.399.217</u>	<u>-7.457.391</u>

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

26. Bezoldiging bestuurders en toezichthouders

Welk bestuursmodel is van toepassing op uw organisatie? Eindverantwoordelijke Raad van Bestuur met Raad van Toezicht
 Wat is de samenstelling van het bestuur of de directie? Tweehoofdig met voorzitter
 De bezoldiging van de bestuurders en gewezen bestuurders van de zorginstelling over het jaar 2013 is als volgt:

Naam	2013	2013
	H.J. v/d Hoek	C.L. Bruinsma
1 Vanaf welke datum is de persoon als bestuurder werkzaam in uw organisatie?	01-06-2005	01-03-2007
2 Maakt de persoon op dit moment nog steeds deel uit van het bestuur?	J	J
3 Zo nee: tot welke datum was de persoon als bestuurder werkzaam in uw organisatie?	n.v.t.	n.v.t.
4 Is deze gewezen bestuurder sindsdien nog in dienst van uw organisatie?	J	J
5 Wat is de aard van de (arbeids)overeenkomst?	onbepaalde tijd	onbepaalde tijd
6 Welke salarisregeling is toegepast?	BBZ	BBZ
7 Wat is de deeltijdfactor? (percentage)	85%	85%
8 Beloning (incl. salaris, vakantiegeld, eindejaarsuitkering en andere vaste toelagen)	223.677	199.364
9 a. Waarvan: verkoop verlofuren	0	0
b. Waarvan: nabetalingen voorgaande jaren	0	0
Wat is de totale som van de eventuele vergoedingen in natura (o.a. huisvesting, auto (mede) voor privégebruik, laagrentende leningen, etc.)?	0	0
10 Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	12.485	4.364
11 Werkgeversbijdrage sociale verzekeringspremies	7.129	7.071
12 Voorzieningen ten behoeve van beloning betaalbaar op termijn (o.a. werkgeversbijdrage pensioen, VUT, FPU, sabbatical, aanvulling sociale uitkering, arbeidsongeschiktheidsuitkering, etc.)	26.543	23.528
13 Winstdelingen en bonusbetalingen	0	0
14 Uitkeringen in verband met beëindiging van het dienstverband	0	0
15 Totaal bezoldiging (8 t/m 14, excl. 8a en b)	269.834	234.327

De bezoldiging van de leden van de Raad van Toezicht van de zorginstelling over het jaar 2013 is als volgt:

Naam	Sanders, G.J.E.M.	Lerk, P.C.	Meer, van der J.H.M.
1 Vanaf welke datum was de toezichthouder voor het eerst in de huidige functie van toezichthouder werkzaam binnen de organisatie?	1-1-2008	5-3-2012	1-7-2009
2 Is de persoon in het verslagjaar voorzitter van de Raad van Toezicht geweest?	Ja	Nee	Nee
3 Nevenfunctie(s)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
4 Beloning (incl. salaris, vakantiegeld, eindejaarsuitkering en andere vaste toelagen)	13.184	7.383	7.383
5 Wat is de totale som van de eventuele vergoedingen in natura (o.a. huisvesting, auto (mede) voor privégebruik, laagrentende leningen, etc.)?	0	0	0
6 Vaste en variabele onkostenvergoedingen	0	0	0
7 Werkgeversbijdrage sociale verzekeringspremies	0	0	0
8 Voorzieningen ten behoeve van beloning betaalbaar op termijn (o.a. werkgeversbijdrage pensioen, VUT, FPU, sabbatical, aanvulling sociale uitkering, arbeidsongeschiktheidsuitkering, etc.)	0	0	0
9 Winstdelingen en bonusbetalingen	0	0	0
10 Uitkeringen in verband met beëindiging van het dienstverband	0	0	0
11 Totaal bezoldiging (4 t/m 10)	13.184	7.383	7.383

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

Naam	Muurmans, E.A.O.	Middel, L.P.	Franken-Velzen, S.D.
1 Vanaf welke datum was de toezichthouder voor het eerst in de huidige functie van toezichthouder werkzaam binnen de organisatie?	2-7-2012	2-7-2012	2-7-2012
2 Is de persoon in het verslagjaar voorzitter van de Raad van Toezicht geweest?	Nee	Nee	Nee
3 Nevenfunctie(s)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
4 Beloning (incl. salaris, vakantiegeld, eindejaarsuitkering en andere vaste toelagen)	7.383	7.383	11.622
5 Wat is de totale som van de eventuele vergoedingen in natura (o.a. huisvesting, auto (mede) voor privégebruik, laagrentende leningen, etc.)?	0	0	0
6 Vaste en variabele onkostenvergoedingen	0	0	450
7 Werkgeversbijdrage sociale verzekeringspremies	0	0	0
8 Voorzieningen ten behoeve van beloning betaalbaar op termijn (o.a. werkgeversbijdrage pensioen, VUT, FPU, sabbatical, aanvulling sociale uitkering, arbeidsongeschiktheidsuitkering, etc.)	0	0	0
9 Winstdelingen en bonusbetalingen	0	0	0
10 Uitkeringen in verband met beëindiging van het dienstverband	0	0	0
11 Totaal bezoldiging (4 t/m 10)	7.383	7.383	12.072

Toelichting:

In 2013 heeft er bij toezichthouder Franken-Velzen, S.D. een nabetaling over 2012 plaatsgevonden van €4.239.

27. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

De bezoldiging van de functionarissen over 2013 met betrekking tot de WNT zijn verantwoord in de geconsolideerde jaarrekening van Bestuursstichting Lentis te Zuidlaren.

28. Honoraria accountant

	2013	2012
	€	€
De honoraria van de accountant over 2013 zijn als volgt:		
1 Controle van de jaarrekening	79.013	72.358
2 Overige controlewerkzaamheden (w.o. Regeling AO/IC en Nacalculatie)	87.543	72.510
3 Fiscale advisering	16.627	54.002
4 Niet-controlediensten	14.447	8.925
Totaal honoraria accountant	<u>197.630</u>	<u>207.795</u>

29. Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de instelling, haar deelnemingen en hun bestuurders en leidinggevende functionarissen.

Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

De bezoldiging van de bestuurders en toezichthouders is opgenomen onder punt 26.

5.1.11 ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2013

(na resultaatbestemming)

	Ref.	31-dec-13 €	31-dec-12 €
ACTIVA			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	1	111.793.879	111.403.016
Financiële vaste activa	2	<u>1.101.055</u>	<u>822.951</u>
Totaal vaste activa		112.894.934	112.225.967
Vlottende activa			
Voorraden	3	348.915	401.478
Onderhanden werk uit hoofde van DB(B)C's / DB(B)C-zorgproducten	4	7.037.312	6.038.738
Vorderingen uit hoofde van bekostiging	5	10.342.542	16.362.401
Overige vorderingen	6	39.625.265	27.859.938
Liquide middelen	7	<u>153.686</u>	<u>138.808</u>
Totaal vlottende activa		57.507.720	50.801.363
Totaal activa		<u><u>170.402.654</u></u>	<u><u>163.027.330</u></u>
PASSIVA			
Eigen vermogen			
Collectief gefinancierd gebonden vermogen	8	27.758.537	27.023.661
Niet-collectief gefinancierd vrij vermogen		<u>4.231.598</u>	<u>4.237.029</u>
Totaal eigen vermogen		31.990.135	31.260.690
Voorzieningen			
Overige voorzieningen	9	15.007.921	10.834.261
Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)			
	10	67.433.785	70.722.722
Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)			
Schulden uit hoofde van bekostiging	5	908.124	2.019.853
Overige kortlopende schulden	11	55.062.689	48.189.804
Totaal passiva		<u><u>170.402.654</u></u>	<u><u>163.027.330</u></u>

5.1.12 ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2013

	Ref.	2013 €	2012 €
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Opbrengsten uit gebudgetteerde zorgprestaties	13	65.916.645	144.355.151
Niet-gebudgetteerde zorgprestaties	14	2.539.429	3.329.766
Omzet DBC's	15	47.573.172	0
Omzet DBBC's	16	247.392	0
Opbrengsten uit hoofde van transitie-regelingen en honorariumplafonds	17	38.740.364	0
Subsidies	18	2.831.397	2.905.747
Overige bedrijfsopbrengsten	19	3.103.555	4.086.762
Som der bedrijfsopbrengsten		160.951.954	154.677.426
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten	20	126.001.662	122.399.930
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	21	11.687.982	11.435.308
Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa	22	661.633	1.958.193
Overige bedrijfskosten	23	15.923.720	13.046.168
Som der bedrijfslasten		154.274.997	148.839.599
BEDRIJFSRESULTAAT		6.676.957	5.837.827
Financiële baten en lasten	24	-5.947.512	-10.242.299
RESULTAAT BOEKJAAR		729.445	-4.404.472
RESULTAATBESTEMMING			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		2013 €	2012 €
Toevoeging/(onttrekking):			
Reserve aanvaardbare kosten		734.876	-4.416.719
Bestemmingsreserve niet noodzakelijke ziekenhuisbestanddelen		-5.431	17.690
Algemene reserves		0	-5.443
		729.445	-4.404.472

**5.1.13 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING
ENKELVOUDIGE JAARREKENING**

5.1.13.1 Algemeen

Er zijn geen afwijkingen van de waarderingsgrondslagen in de enkelvoudige jaarrekening. Voor de waarderingsgrondslagen wordt derhalve verwezen naar de geconsolideerde waarderingsgrondslagen.

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

ACTIVA

1. Materiële vaste activa

<i>De specificatie is als volgt:</i>	31-dec-13	31-dec-12
	€	€
Bedrijfsgebouwen en terreinen	76.954.676	77.088.679
Machines en installaties	19.333.834	18.278.629
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	15.264.313	15.606.850
Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	241.056	428.858
	<u>111.793.879</u>	<u>111.403.016</u>
<i>Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:</i>	2013	2012
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	111.403.016	110.832.724
Bij: investeringen	13.395.322	15.557.247
Bij: herwaarderingen	0	0
Af: afschrijvingen	11.652.769	11.400.982
Af: bijzondere waardeverminderingen	661.633	1.958.193
Af: terugname geheel afgeschreven activa	0	0
Af: desinvesteringen	690.057	1.627.780
	<u>111.793.879</u>	<u>111.403.016</u>
Boekwaarde per 31 december	<u>111.793.879</u>	<u>111.403.016</u>

Toelichting:

Voor een nadere specificatie van het verloop van de materiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.15.1.

Onder de materiële vaste activa is voor een totaalbedrag van € 111.793.879 aan vaste activa opgenomen waarvan de zorginstelling alleen het economisch eigendom heeft.

De bedrijfsgebouwen en -terreinen zijn hypothecair bezwaard.

Voor een nadere specificatie van het verloop van de WTZI-vergunningplichtige vaste activa, de WTZI-meldingsplichtige vaste activa, de WMG-gefinancierde vaste activa en de Kleinschalige Woonvoorzieningen per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.16. In toelichting 5.1.17 zijn overzichten opgenomen voor de onderhanden en gereedgekomen projecten.

2. Financiële vaste activa

<i>De specificatie is als volgt:</i>	31-dec-13	31-dec-12
	€	€
Deelnemingen	6.009	4.689
Emissie- en leningskosten en boeterente	589.583	616.305
Plankosten	175.463	201.957
Leningen u/g	330.000	0
	<u>1.101.055</u>	<u>822.951</u>
<i>Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt:</i>		€
Boekwaarde per 1 januari 2013		822.951
Bij: kapitaalstorting		1.320
Bij: verstrekte lening		330.000
Af: ontvangen aflossing leningen		0
Af: waardeverminderingen		-53.216
Boekwaarde per 31 december 2013		<u>1.101.055</u>

Toelichting:

Voor een nadere specificatie van het verloop van de financiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.15.2.

In november 2013 is er een lening verstrekt van € 330.000,- aan Martini Apotheek B.V. De lening heeft een looptijd van 8 jaar, tegen de kortlopendereente plus een opslag van 7,5% en met een eenmalige eindaflossing. Het door Stichting Lentis Maatschappelijke Onderneming ter beschikking gestelde bedrag is bedoeld voor de financiering van het werkkapitaal van de Martini Apotheek B.V. en zal uitsluitend hiervoor gebruikt worden.

Met ingang van 30 november 2012 heeft Stichting Lentis Maatschappelijke Onderneming een drietal nieuwe langlopende leningen afgesloten waaraan een borgtochtvereenkomst met Stichting Waarborgfonds voor de Zorgsector ten grondslag ligt. Hiervoor is destijds 641.100 disagio in rekening gebracht bij Stichting Lentis Maatschappelijke Onderneming.

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

ACTIVA

Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen:

Naam en rechtsvorm en woonplaats rechtspersoon	Kernactiviteit	Verschaft kapitaal	Kapitaalbelang (in %)	Eigen vermogen	Resultaat
				€	€
Rechtstreekse kapitaalbelangen >= 20%:					
Praktijk Ondersteuning Huisartsen te Groningen	Hulpverlening	18.000	100%		-1.054.582
Phebe B.V. te Zuidlaren	Payroll en HRM	4.500	25%		1.020
Lentis Zorgonderneming B.V. te Groningen	Holding activiteiten	18.000	100%		-2.687.961
Martini Apotheek B.V. te Groningen	Verstrekken geneesmiddelen	300	30%	p.m.	0

3. Voorraden

De specificatie is als volgt:

	31-dec-13	31-dec-12
	€	€
Medische middelen	200.125	243.687
Voedingsmiddelen	18.592	26.042
Hulpmiddelen	120.424	115.999
Overige voorraden	9.774	15.750
Totaal voorraden	<u>348.915</u>	<u>401.478</u>

4. Onderhanden werk uit hoofde van DB(B)C's / DB(B)C-zorgproducten

De specificatie is als volgt:

	31-dec-13	31-dec-12
	€	€
Onderhanden werk DBBC's	152.142	0
Onderhanden werk DBC's	43.673.860	42.656.717
Af: ontvangen voorschotten	-36.788.690	-36.617.979
Totaal onderhanden werk	<u>7.037.312</u>	<u>6.038.738</u>

De specificatie per onderhanden werk is als volgt weer te geven:

Stroom DBC's / DBC-zorgproducten	Gerealiseerde kosten en toegerekende winst	Af: verwerkte verliezen	Af: ontvangen voorschotten	Saldo per 31-dec-13
	€	€	€	€
Geestelijke Gezondheidszorg (=GGZ)	43.673.860	0	36.788.690	6.885.170
Totaal (onderhanden werk)	<u>43.673.860</u>	<u>0</u>	<u>36.788.690</u>	<u>6.885.170</u>

Toelichting:

De waardering van de onderhanden werk DBC's is in het licht van mogelijke toekomstige materiële controles van zorgverzekeraars relatief voorzichtig benaderd.

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

5. Vorderingen en schulden uit hoofde van bekostiging

Vorderingen uit hoofde van bekostiging:	31-dec-13	31-dec-12
	€	€
1. Vorderingen uit hoofde van financieringstekort	10.342.542	16.362.401
Totaal vorderingen uit hoofde van bekostiging	<u>10.342.542</u>	<u>16.362.401</u>
Schulden uit hoofde van bekostiging:	31-dec-13	31-dec-12
	€	€
1. Schulden uit hoofde van financieringsoverschot	908.124	2.019.853
Totaal schulden uit hoofde van bekostiging	<u>908.124</u>	<u>2.019.853</u>

Specificatie vorderingen en schulden uit hoofde van financieringstekort respectievelijk financieringsoverschot

	<u>t/m 2010</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>totaal</u>
	€	€	€	€	€
Saldo per 1 januari	-722.175	8.362.326	6.702.397		14.342.548
Financieringsverschil boekjaar				2.835.619	2.835.619
Correcties voorgaande jaren	0	-34.836	2.344.726		2.309.890
Betalingen/ontvangsten	589.078	-8.339.608	-2.303.109		-10.053.639
Subtotaal mutatie boekjaar	<u>589.078</u>	<u>-8.374.444</u>	<u>41.617</u>	2.835.619	-4.908.130
Saldo per 31 december	<u>-133.097</u>	<u>-12.118</u>	<u>6.744.014</u>	2.835.619	<u>9.434.418</u>

Stadium van vaststelling (per erkenning):

GGz-AWBZ	c	c	c	a
GGz-ZVW	c	c	c	a
Justitie	c	c	c	a
Asielzoekers AWBZ	c	c	c	a

a= interne berekening

b= overeenstemming met zorgverzekeraars

c= definitieve vaststelling NZa

	31-dec-13	31-dec-12
	€	€
Waarvan gepresenteerd als:		
- vorderingen uit hoofde van financieringstekort	10.342.542	16.362.401
- schulden uit hoofde van financieringsoverschot	908.124	2.019.853
	<u>9.434.418</u>	<u>14.342.548</u>

6. Overige vorderingen

De specificatie is als volgt:

	31-dec-13	31-dec-12
	€	€
Vorderingen op debiteuren	17.938.836	17.777.941
Vorderingen op participanten en maatschappijen waarin wordt deelgenomen	18.451.028	6.505.808
Overige vorderingen:		
Personeelsregelingen	144.851	142.919
WGA Gelden	45.603	90.225
Het Behouden Huys	330.000	0
Overig	209.948	4.428
Vooruitbetaalde bedragen	569.064	41.986
Nog te ontvangen bedragen	502.795	1.780.326
Overlopende activa	1.433.140	1.516.305
	<u>39.625.265</u>	<u>27.859.938</u>
Totaal overige vorderingen		

Toelichting:

De voorziening die in aftrek op de vorderingen is gebracht, bedraagt € 128.774,-.

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

ACTIVA

7. *Liquide middelen*

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-13</u>	<u>31-dec-12</u>
	€	€
Bankrekeningen	117.427	103.065
Kassen	35.386	35.521
Kruisposten	873	222
Totaal liquide middelen	<u>153.686</u>	<u>138.808</u>

Toelichting:

Het negatieve banksaldo rekening-courant is opgenomen onder de kortlopende schulden.

De kredietfaciliteit in rekening-courant bij Rabobank bedraagt per 31 december 2013 € 29.593.796 onder aftrek van de bankgaranties van totaal € 406.204. Per 1-1-2014 en 1-4-2014 is de kredietfaciliteit verlaagd met € 5,5 miljoen en bedraagt per 1-4-2014 € 18.593.796 onder aftrek van de bankgaranties van totaal € 406.204.

De liquide middelen zijn direct opeisbaar.

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

PASSIVA

8. Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de volgende componenten:

	<u>31-dec-13</u>	<u>31-dec-12</u>
	€	€
Collectief gefinancierd gebonden vermogen	27.758.537	27.023.661
Niet collectief gefinancierd vrij vermogen	4.231.598	4.237.029
Totaal eigen vermogen	<u>31.990.135</u>	<u>31.260.690</u>

Collectief gefinancierd gebonden vermogen

Het verloop is als volgt weer te geven:	<u>Saldo per 1-jan-2013</u>	<u>Resultaat- bestemming</u>	<u>Overige mutaties</u>	<u>Saldo per 31-dec-2013</u>
	€	€	€	€
Reserve aanvaardbare kosten:				
Collectief gefinancierd gebonden vermogen	27.023.661	734.876	0	27.758.537
Totaal collectief gefinancierd gebonden vermogen	<u>27.023.661</u>	<u>734.876</u>	<u>0</u>	<u>27.758.537</u>

Niet collectief gefinancierd vrij vermogen

Het verloop is als volgt weer te geven:	<u>Saldo per 1-jan-2013</u>	<u>Resultaat- bestemming</u>	<u>Overige mutaties</u>	<u>Saldo per 31-dec-2013</u>
	€	€	€	€
Algemene reserves:				
Overig	4.207.749	0	0	4.207.749
Bestemmingsreserves:				
Niet noodzakelijke ziekenhuisbestanddelen	29.280	-5.431	0	23.849
Totaal niet-collectief gefinancierd vrij vermogen	<u>4.237.029</u>	<u>-5.431</u>	<u>0</u>	<u>4.231.598</u>

Toelichting:

De bestemmingsreserve niet noodzakelijke ziekenhuis bestanddelen is gevormd voor een viertal woningen op het terrein in Zuidlaren en de watertoren. Deze gebouwen hebben niets van doen met het ziekenhuis en deze worden particulier verhuurd en v.w.b. de watertoren wordt er mastruimte verhuurd aan KPN. De verhuuropbrengsten worden gesaldeerd met de exploitatiekosten en het resultaat wordt gedoteerd dan wel onttrokken aan de reserve.

Specificatie aansluiting geconsolideerd - enkelvoudig vermogen 31 december 2013 en resultaat over 2013

De specificatie is als volgt :

	<u>Eigen vermogen</u>	<u>Resultaat</u>
	€	€
Enkelvoudig eigen vermogen en resultaat:		
Stichting Lentis Maatschappelijke Onderneming	43.604.789	4.470.486
POH B.V.	-1.070.999	-1.053.080
PsyQ Business B.V.	-475	-208
PsyQ Noord B.V.	-6.064.259	-2.491.775
Zorgonderneming B.V.	-4.478.921	-195.979
Totaal geconsolideerd eigen vermogen en resultaat	<u>31.990.135</u>	<u>729.444</u>

9. Voorzieningen

Het verloop is als volgt weer te geven:	<u>Saldo per 1-jan-2013</u>	<u>Dotatie</u>	<u>Onttrekking</u>	<u>Vrijval</u>	<u>Saldo per 31-dec-2013</u>
	€	€	€	€	€
Personeelsbeloningen	1.178.351	393.081	0	0	1.571.432
Personeelsbeloningen LFB	765.222	39.537	0	0	804.759
Voorziening deelneming	8.890.688	3.741.042	0	0	12.631.730
Totaal voorzieningen	<u>10.834.261</u>	<u>4.173.660</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>15.007.921</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moeten worden beschouwd:

	<u>31-dec-2013</u>
	€
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)	15.007.921

Toelichting per categorie voorziening:

De voorziening personeelsbeloningen betreft een voorziening voor jubilea uitkeringen.

De voorziening personeelsbeloningen LFB betreft een voorziening voor het levensfasebudget inzake extra verlofuren conform CAO.

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

PASSIVA

10. Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-13</u>	<u>31-dec-12</u>
	€	€
Schulden aan banken	67.433.785	70.722.722
Totaal langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	<u>67.433.785</u>	<u>70.722.722</u>

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	€	€
Stand per 1 januari	74.120.560	46.134.396
Bij: nieuwe leningen	0	47.700.000
Af: aflossingen	3.397.841	19.713.833
Stand per 31 december	<u>70.722.719</u>	<u>74.120.563</u>
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	3.288.934	3.397.841
Stand langlopende schulden per 31 december	<u>67.433.785</u>	<u>70.722.722</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de langlopende schulden als langlopend moeten worden beschouwd:

Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichtingen	3.288.934	3.397.841
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.) (balanspost)	67.433.785	70.722.722
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	54.332.502	57.566.987

Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden wordt verwezen naar de bijlage overzicht langlopende schulden. De aflossingsverplichtingen zijn verantwoord onder de kortlopende schulden.

11. Overige kortlopende schulden

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-13</u>	<u>31-dec-12</u>
	€	€
Schulden aan banken	12.691.725	11.386.137
Schulden op groepsmaatschappijen	8.613.609	2.696.750
Crediteuren	3.649.266	4.661.753
Aflossingsverplichtingen langlopende leningen	3.288.934	3.397.841
Belastingen en sociale premies	5.359.364	5.734.969
Schulden terzake pensioenen	1.078.835	858.404
Nog te betalen salarissen	46.421	620.370
Vakantiegeld	4.315.831	4.366.440
Vakantiedagen	4.833.329	4.438.782
Overige schulden:		
Langdurigzieken	646.623	334.643
Projecten	97.000	61.168
Subsidie	303.964	303.964
Nog te betalen kosten:		
Interest langlopende leningen	174.636	189.426
Energie	823.721	904.962
ESMW (2012 en 2013)	2.982.816	403.507
Nog te betalen kosten	4.787.384	4.791.180
Vooruitontvangen opbrengsten	1.349.231	3.019.878
Legaten	10.717	10.717
Overige overlopende passiva	9.283	8.913
Totaal overige kortlopende schulden	<u>55.062.689</u>	<u>48.189.804</u>

Toelichting:

De kredietfaciliteit in rekening-courant bij Rabobank bedraagt per 31 december 2013 €29.593.796 onder aftrek van de bankgaranties van totaal €406.204. De rente op dit krediet is rente EURIBOR plus 165 basispunten.

De subsidie betreft een reservering voor een mogelijke terugbetalingsverplichting n.a.v. eindcontroles van ESF-subsidie.

Voor de regeling Eerder Stoppen Met Werken (ESMW) 2013 is een reservering opgenomen van €2,9 miljoen.

De fiscale beoordeling van een mogelijke 52% rvu-heffing moet nog plaatsvinden, het financiële risico bedraagt circa €1,5 miljoen.

Hiervoor is geen reservering opgenomen.

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

12. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Toelichting:

Ultimo 2013 is er een jaarlijkse huurverplichting van de bestaande panden en een jaarlijkse leaseverplichting van € 3.230.331. Voor de middellange termijn (2015 tm 2018) is dit € 3.631.431 en voor de lange termijn (>2019) is dit € 2.250.323.

Huurverplichting:

De huurverplichtingen betreffen hier met name langlopende huurcontacten voor panden en complexen. De totale jaarverplichting voor 2013 bedraagt € 2.950.344. Voor de middellange termijn is dit € 3.346.638 en voor de lange termijn is dit € 2.250.323

Operationele leaseverplichtingen:

De totale jaarverplichting inzake operationele leaseverplichtingen voor 2013 bedraagt € 279.987. Voor de middellange termijn is dit € 284.793.

Macrobeheersinstrument:

Het macrobeheersinstrument wordt door de minister van VWS ingezet om overschrijdingen van het macrokader zorg terug te vorderen bij instellingen voor curatieve geestelijke gezondheidszorg. Het macrobeheersinstrument is uitgewerkt in Beleidsregel BR/CU-5098 'Macrobeheersingsinstrument curatieve geestelijke gezondheidszorg 2013'. Jaarlijks wordt door de Nederlandse Zorgautoriteit ambtshalve een mbi-omzetplafond vastgesteld. Tevens wordt door de NZa jaarlijks een omzetplafond per instelling vastgesteld, welke afhankelijk is van de realisatie van het mbi-omzetplafond van alle instellingen gezamenlijk. Deze vaststelling vindt plaats nadat door de Minister van VWS de overschrijding van het mbi-omzetplafond uiterlijk vóór 1 december van het opvolgend jaar is gecommuniceerd.

Bij het opstellen van de jaarrekening 2013 bestaat nog geen inzicht in realisatie van het mbi-omzetplafond over 2013. Stichting Lentis Maatschappelijke Onderneming is niet in staat een betrouwbare inschatting te maken van de uit het macrobeheersinstrument voortkomende verplichting en deze te kwantificeren. Als gevolg daarvan is deze verplichting niet tot uitdrukking gebracht in de balans van Stichting Lentis Maatschappelijke Onderneming per 31 december 2013.

5.1.15 ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT VASTE ACTIVA

5.1.15.1 MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen, technische en administratieve uitrusting	Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	Totaal
	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2013					
- aanschafwaarde	113.062.391	33.716.041	41.481.034	428.858	188.688.324
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	35.973.712	15.437.412	25.874.184	0	77.285.308
Boekwaarde per 1 januari 2013	<u>77.088.679</u>	<u>18.278.629</u>	<u>15.606.850</u>	<u>428.858</u>	<u>111.403.016</u>
Mutaties in het boekjaar					
- investeringen	5.178.694	3.627.828	4.588.800	0	13.395.322
- herwaarderingen	0	0	0	0	0
- afschrijvingen	4.884.350	1.879.172	4.889.247	0	11.652.769
- bijzondere waardeverminderingen	0	661.633	0	0	661.633
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>					
.aanschafwaarde	0	0	12.152.726	0	12.152.726
.cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	12.152.726	0	12.152.726
<i>- desinvesteringen</i>					
aanschafwaarde	592.113	115.294	66.458	187.802	961.667
cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	163.766	83.476	24.368	0	271.610
per saldo	<u>428.347</u>	<u>31.818</u>	<u>42.090</u>	<u>187.802</u>	<u>690.057</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-134.003</u>	<u>1.055.205</u>	<u>-342.537</u>	<u>-187.802</u>	<u>390.863</u>
Stand per 31 december 2013					
- aanschafwaarde	117.648.972	37.228.575	33.850.650	241.056	188.969.253
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	40.694.296	17.894.741	18.586.337	0	77.175.374
Boekwaarde per 31 december 2013	<u>76.954.676</u>	<u>19.333.834</u>	<u>15.264.313</u>	<u>241.056</u>	<u>111.793.879</u>
Afschrijvingspercentage	2%; 2,5%, 5%	5%; 10%	10%; 20%	0,0%	

5.1.15 ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT VASTE ACTIVA

5.1.15.2 MUTATIEOVERZICHT FINANCIËLE VASTE ACTIVA

	Aanloop- en plankosten	Emissie-, leningskosten en boeterente	Leningen u/g	Deelnemingen	Totaal
	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2013					
- aanschafwaarde	342.901	641.100	0	4.689	988.690
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	140.944	24.795	0	0	165.739
Boekwaarde per 1 januari 2013	<u>201.957</u>	<u>616.305</u>	<u>0</u>	<u>4.689</u>	<u>822.951</u>
Mutaties in het boekjaar					
- uitgifte nieuwe lening	0	0	330.000	0	330.000
- resultaat deelneming	0	0	0	1.320	1.320
- aflossing lening	0	0	0	0	0
- waardeverminderingen	26.494	26.722	0	0	53.216
- afgeronde onderhanden projecten	0	0	0	0	0
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>					
.aanschafwaarde	0	0	0	0	0
.cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0
<i>- desinvesteringen</i>					
aanschafwaarde	0	0	0	0	0
cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0
per saldo	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-26.494</u>	<u>-26.722</u>	<u>330.000</u>	<u>1.320</u>	<u>278.104</u>
Stand per 31 december 2013					
- aanschafwaarde	342.901	641.100	330.000	4.689	1.318.690
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	167.438	51.517	0	-1.320	217.635
Boekwaarde per 31 december 2013	<u>175.463</u>	<u>589.583</u>	<u>330.000</u>	<u>6.009</u>	<u>1.101.055</u>

5.1.16 ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA op grond van art. 5a Regeling verslaggeving WTZi

5.1.16.1 WTZi-vergunningplichtige vaste activa

	Grond	Terrein- voorzieningen	Gebouwen	Ver- bouwingen	Installaties	Subtotaal vergunning	Totaal
	€	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2013							
- aanschafwaarde	4.079.171	2.182.016	55.657.647	3.320.590	20.479.488	85.718.912	168.236.401
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	0	1.259.465	16.226.509	2.504.574	9.844.803	29.835.351	71.643.348
Boekwaarde per 1 januari 2013	<u>4.079.171</u>	<u>922.551</u>	<u>39.431.138</u>	<u>816.016</u>	<u>10.634.685</u>	<u>55.883.561</u>	<u>96.593.053</u>
Mutaties in het boekjaar							
- investeringen	0	0	0	0	0	0	13.395.322
- herwaarderingen	0	0	0	0	0	0	0
- afschrijvingen	0	110.118	1.262.044	195.213	1.082.576	2.649.951	10.563.035
- extra afschrijvingen NZa-goedgekeurd	0	0	0	0	0	0	0
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>							
.aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0	12.155.462
.cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0	0
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0	12.153.660
<i>- desinvesteringen</i>							
aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0	254.260
cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0	24.368
per saldo	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>229.892</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>0</u>	<u>-110.118</u>	<u>-1.262.044</u>	<u>-195.213</u>	<u>-1.082.576</u>	<u>-2.649.951</u>	<u>2.600.593</u>
Stand per 31 december 2013							
- aanschafwaarde	4.079.171	2.182.016	55.657.647	3.320.590	20.479.488	85.718.912	169.222.001
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	0	1.369.583	17.488.553	2.699.787	10.927.379	32.485.302	70.028.355
Boekwaarde per 31 december 2013	<u>4.079.171</u>	<u>812.433</u>	<u>38.169.094</u>	<u>620.803</u>	<u>9.552.109</u>	<u>53.233.610</u>	<u>99.193.646</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	0,0%	5,0%	2%; 2,5%	5,0%	5%; 10%		

5.1.16 ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA op grond van art. 5a Regeling verslaggeving WTZi

5.1.16.2 WTZi-meldingsplichtige vaste activa

	Trekkings rechten	Subtotaal	Instand- houding	Onderhanden Projecten	Subtotaal	Subtotaal meldings- plichtige activa
	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2013						
- aanschafwaarde	24.334.944	24.334.944	16.272.566	428.858	16.701.424	41.036.368
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	5.942.088	5.942.088	9.991.635	0	9.991.635	15.933.723
Boekwaarde per 1 januari 2013	<u>18.392.856</u>	<u>18.392.856</u>	<u>6.280.931</u>	<u>428.858</u>	<u>6.709.789</u>	<u>25.102.645</u>
Mutaties in het boekjaar						
- investeringen	7.440.126	7.440.126	1.366.396	0	1.366.396	8.806.522
- herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
- afschrijvingen	1.588.753	1.588.753	1.435.085	0	1.435.085	3.023.838
- <i>terugname geheel afgeschreven activa</i>						
.aanschafwaarde	0	0	2.736	0	2.736	2.736
.cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	934	0	934	934
- <i>desinvesteringen</i>						
aanschafwaarde	0	0	0	187.802	187.802	187.802
cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
per saldo	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>187.802</u>	<u>187.802</u>	<u>187.802</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>5.851.373</u>	<u>5.851.373</u>	<u>-70.491</u>	<u>-187.802</u>	<u>-258.293</u>	<u>5.593.080</u>
Stand per 31 december 2013						
- aanschafwaarde	31.775.070	31.775.070	17.636.226	241.056	17.877.282	49.652.352
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	7.530.841	7.530.841	11.425.786	0	11.425.786	18.956.627
Boekwaarde per 31 december 2013	<u>24.244.229</u>	<u>24.244.229</u>	<u>6.210.440</u>	<u>241.056</u>	<u>6.451.496</u>	<u>30.695.725</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	5,0%		10,0%	0,0%		

5.1.16 ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA op grond van art. 5a Regeling verslaggeving WTZi

5.1.16.3 WMG-gefinancierde vaste activa

	Inventaris	Vervoer- middelen	Automati- sering	Subtotaal WMG
	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2013				
- aanschafwaarde	23.539.621	613.106	17.328.394	41.481.121
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	14.537.268	384.619	10.952.387	25.874.274
Boekwaarde per 1 januari 2013	<u>9.002.353</u>	<u>228.487</u>	<u>6.376.007</u>	<u>15.606.847</u>
Mutaties in het boekjaar				
- investeringen	1.057.235	0	3.531.565	4.588.800
- herwaarderingen	0	0	0	0
- afschrijvingen	1.881.418	72.469	2.935.359	4.889.246
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>				
.aanschafwaarde	5.764.054	205.507	6.183.165	12.152.726
.cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0
.cumulatieve afschrijvingen	5.764.054	205.507	6.183.165	12.152.726
<i>- desinvesteringen</i>				
aanschafwaarde	0	66.458	0	66.458
cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	0	24.368	0	24.368
per saldo	<u>0</u>	<u>42.090</u>	<u>0</u>	<u>42.090</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-824.183</u>	<u>-114.559</u>	<u>596.206</u>	<u>-342.536</u>
Stand per 31 december 2013				
- aanschafwaarde	18.832.802	341.141	14.676.794	33.850.737
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	10.654.632	227.213	7.704.581	18.586.426
Boekwaarde per 31 december 2013	<u>8.178.170</u>	<u>113.928</u>	<u>6.972.213</u>	<u>15.264.311</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	10,0%	20,0%	20,0%	

5.1.17 SPECIFICATIE ULTIMO BOEKJAAR ONDERHANDEN PROJECTEN EN GEREEDGEKOMEN PROJECTEN

5.1.17.1 SPECIFICATIE ULTIMO BOEKJAAR ONDERHANDEN PROJECTEN

Projectgegevens					Investerings				Goedkeuringen			
Num- mer	Brief- nummer	Datum	Omschrijving	WTZi-type	t/m 2012	2013	t/m 2013		Nominiaal bedrag WTZi	Indexering WTZi	Aangepaste goedkeuring	Jaar van ople- vering
							gereed	onder- handen				
					€	€	€	€	€	€	€	
Instandhoudingsinvesteringen					428.858	8.377.664	8.806.522	0	0	0	0	
Totaal					428.858	8.377.664	8.806.522	0	0	0	0	

5.1.17.2 SPECIFICATIE IN HET BOEKJAAR GEREEDGEKOMEN PROJECTEN

Projectgegevens						Investerings				Toekomstige lasten	
Num- mer	Brief- nummer	Datum	Omschrijving	WTZi-type	Activapost	WTZi	WMG	Overige	Totaal	Afschrij- ving WTZi	Rentekosten
Instandhoudingsinvesteringen						0	8.806.522	0	8.806.522	0	0
Totaal						0	8.806.522	0	8.806.522	0	0

BIJLAGE

5.1.18 Overzicht langlopende schulden ultimo 2013 (enkelvoudig)

Leninggever	Datum	Hoofdsom	Totale looptijd	Soort lening	Werkelijke-rente	Restschuld 31 december 2012	Nieuwe leningen in 2013	Aflossing in 2013	Restschuld 31 december 2013	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren eind 2013	Aflossingswijze	Aflossing 2014	Gestelde zekerheden
		€			%	€	€	€	€	€			€	
Rabobank	1-jul-93	1.361.341	25	36.65.919.096	2,95%	326.722	0	54.454	272.268	54.454	5	jaar	54.454	Hypotheek
Rabobank	1-apr-99	1.614.550	20	32.51.961.152	2,95%	484.365	0	80.727	403.638	0	5	jaar	80.728	Hypotheek
Rabobank	31-dec-01	9.529.385	40	32.94.909.942	3,50%	6.908.804	0	238.234	6.670.570	5.479.400	28	jaar	238.234	Hypotheek
Rabobank	1-jun-89	2.722.681	25	36.65.919.118	3,20%	108.907	0	108.907	0	0	0	jaar	0	Hypotheek
Rabobank	1-okt-91	5.218.472	30	LD 91601239	3,65%	1.565.542	0	173.949	1.391.593	521.848	8	jaar	173.949	Hypotheek
Rabobank	20-feb-92	4.356.290	30	LD 81846608	2,52%	1.452.097	0	145.209	1.306.888	580.843	8	jaar	145.209	Hypotheek
Rabobank	1-nov-92	4.112.383	29	LD 10007287	2,78%	1.276.256	0	141.806	1.134.450	425.420	8	jaar	141.806	Hypotheek
Rabobank	1-dec-94	8.576.446	35	LD 01601610	2,90%	2.134.279	0	125.546	2.008.733	1.381.003	16	jaar	125.546	Hypotheek
Rabobank	31-dec-96	19.285.659	25	LD 31601783	2,90%	2.654.615	0	294.958	2.359.657	884.867	8	jaar	294.957	Hypotheek
Rabobank	12-sep-03	5.735.274	40	36.65.916.682	3,15%	4.408.973	0	143.384	4.265.589	3.548.669	30	kwartaal	143.384	Hypotheek
Friesland Bank	1-dec-10	5.100.000	10	295.10.00.022	2,33%	5.100.000	0	0	5.100.000	5.100.000	7	eind aflossing	0	Hypotheek
NWB	30-nov-12	11.600.000	20	10.027.808	2,69%	11.600.000	0	580.000	11.020.000	8.120.000	19	jaar	580.000	Borgstelling
Rabobank	30-nov-12	16.100.000	25	B003033	2,96%	16.100.000	0	644.000	15.456.000	12.236.000	24	jaar	644.000	Borgstelling
Rabobank	30-nov-12	20.000.000	30	B003035	3,13%	20.000.000	0	666.667	19.333.333	15.999.998	29	jaar	666.667	Borgstelling
Totaal						74.120.560	0	3.397.841	70.722.719	54.332.502			3.288.934	

5.1.19 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

BATEN

13. Opbrengsten uit gebudgetteerde zorgprestaties

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	€	€
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten Zvw-zorg	2.133.094	83.145.129
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten AWBZ (exclusief subsidies)	57.982.866	61.210.022
Budget forensische zorg GGz	5.800.685	0
Totaal	<u>65.916.645</u>	<u>144.355.151</u>

Toelichting:

In verband met de invoering van de prestatiebekostiging worden met ingang van 2013 de DBC opbrengsten afzonderlijk verantwoord onder: 15 Omzet DBC's en niet meer opgenomen onder het wettelijk budget. Ook de opbrengsten asielzoekers ZvW en overige producten ZvW worden niet meer verantwoord onder het wettelijk budget maar zijn opgenomen onder: 14. Niet gebudgetteerde zorgprestaties. Ingaande 2013 wordt in een beperkt aantal jaren voor de forensische zorg een nieuwe bekostigingssystematiek ingevoerd. Vergoeding van zorg vindt plaats op basis van gefactureerde DBBC's (Diagnose Behandelen en Beveiliging Combinatie). In 2013 wordt een gedeelte van de aan het Ministerie van Veiligheid en Justitie geleverde zorg op deze basis vergoed, welke is verantwoord onder: 16. Omzet DBBC's.

14. Niet-gebudgetteerde zorgprestaties (exclusief DBC's / DBC-zorgproducten)

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	€	€
Opbrengsten in opdracht van andere instellingen	139.518	180.578
Persoonsgebonden en -volgende budgetten	221.881	262.869
Opbrengst asielzoekers ZvW	108.149	0
Overige producten ZvW	24.401	0
Overige niet-gebudgetteerde zorgprestaties	2.045.480	2.886.319
Totaal	<u>2.539.429</u>	<u>3.329.766</u>

Toelichting:

Ingaande 2013 worden in verband met de invoering van de prestatiebekostiging de opbrengsten asielzoekers ZvW en overige producten ZvW niet meer verantwoord onder het wettelijke budget.

15. Omzet DBC's

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	€	€
Gefactureerde omzet DBC's	20.271.517	0
Onderhanden werk DBC's	45.322.042	0
Mutatie overige	-18.020.387	0
Totaal	<u>47.573.172</u>	<u>0</u>

Toelichting:

In verband met de invoering van de prestatiebekostiging worden met ingang van 2013 de DBC opbrengsten afzonderlijk verantwoord en niet meer opgenomen onder het wettelijk budget. In mutatie overige is een bedrag ad € 14.775.420 opgenomen inzake DBC opbrengsten die zijn toegerekend aan PsyQ Noord B.V. en POH B.V. (Lentis Direct). Tevens is er inzake omzetnuancering een bedrag van € 2.200.000 opgenomen.

5.1.19 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

BATEN

16. Omzet DBBC's

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	€	€
Gefactureerde omzet DBBC's	157.599	0
Mutatie onderhanden werk DBBC's	27.084	0
NHC	62.709	0
Totaal	<u>247.392</u>	<u>0</u>

Toelichting:

De DBBC opbrengstwaarde over 2013 is €5.741.885 Van het reguliere contract is 5% over de zorgcomponent en 20% over de kapitaalslastencomponent verantwoord.

17. Opbrengsten uit hoofde van transitiereregelingen en honorariumplafonds

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	€	€
De realisatie doorloop DBC's 2012 onder aftrek onderhanden werk primo 2012 curatieve geestelijke gezondheidszorg	38.740.364	0
Totaal	<u>38.740.364</u>	<u>0</u>

Toelichting:

In 2013 is er in de curatieve geestelijke gezondheidszorg sprake van prestatiebekostiging waarbij de afrekening plaats vind in DBC's. Daarnaast is er in 2013 sprake van een wijziging ten aanzien van productie-afspraken tussen zorgaanbieders en representeerde zorgverzekeraars van kalenderjaar (afgesloten DBC's) naar schadelastjaar (geopende DBC's). Als gevolg van deze overgang vind er eenmalig een nacalculatie plaats voor deze doorloop DBC's; dit betreft DBC's geopend in 2012 en afgesloten in 2013 onder vermindering van het onderhandenwerk ultimo 31-12-2012 vermenigvuldigd met de omrekenfactor.

18. Subsidies

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	€	€
Rijkssubsidies vanwege het Ministerie van VWS (waaronder opleidingsfonds)	1.438.294	1.490.725
Overige Rijkssubsidies	15.928	15.928
Subsidies vanwege Provincies en gemeenten (exclusief Wmo-huishoudelijke hulp; inclusief overige Wmo-prestaties zoals maatschappelijke en vrouwenopvang, verslavingszorg, OGGZ)	736.502	843.982
Overige subsidies, waaronder loonkostensubsidies en EU-subsidies	640.673	555.112
Totaal	<u>2.831.397</u>	<u>2.905.747</u>

Toelichting:

In 2013 zijn de volgende subsidies volledig onder de opbrengsten verwerkt:
 Subsidie met betrekking tot zorgopleidingen 1e en 2e tranche Ministerie VWS ten bedrage van € 1.438.294.
 Subsidie met betrekking tot OGGZ Gemeente Groningen ten bedrage van € 665.000.
 Diverse overige gemeentelijke subsidies ten bedrage van € 64.568.

19. Overige bedrijfsopbrengsten

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	€	€
Overige dienstverlening:		
Doorberekende loonkosten	502.707	600.773
Huuropbrengsten	465.071	437.373
Overig	2.114.883	3.034.672
Diverse overige opbrengsten	20.894	13.944
Totaal	<u>3.103.555</u>	<u>4.086.762</u>

5.1.19 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

LASTEN

20. Personeelskosten

De specificatie is als volgt:

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	€	€
Lonen en salarissen	97.229.077	92.792.280
Sociale lasten	11.675.967	12.101.649
Crisisheffing	30.370	27.594
Pensioenpremies	8.641.543	8.234.378
Andere personeelskosten:		
Opleidingskosten	1.921.852	1.667.332
Reisvergoedingen	2.814.412	2.739.421
Overig	1.126.441	1.981.093
Subtotaal	<u>123.439.662</u>	<u>119.543.747</u>
Personeel niet in loondienst	2.562.000	2.856.183
Totaal personeelskosten	<u><u>126.001.662</u></u>	<u><u>122.399.930</u></u>
Specificatie gemiddeld aantal personeelsleden (in FTE's) per contractformatie: Stichting Lentis Maatschappelijke Onderneming	2.189	2.173
Gemiddeld aantal personeelsleden (in FTE's) per contractformatie:	<u>2.189</u>	<u>2.173</u>
Specificatie gemiddeld aantal personeelsleden (in FTE's) per inzetformatie: Stichting Lentis Maatschappelijke Onderneming	2.062	2.066
Gemiddeld aantal personeelsleden (in FTE's) per inzetformatie:	<u>2.062</u>	<u>2.066</u>
Aantal personeelsleden dat buiten Nederland werkzaam is	0	0

Toelichting:

In de post Lonen en salarissen is een bedrag van € 2,9 miljoen opgenomen voor de ESMW-regeling 2013. De fiscale beoordeling van een mogelijke 52% rvu-heffing moet nog plaatsvinden, het financiële risico bedraagt circa € 1,5 miljoen. Hiervoor is geen reservering opgenomen.

21. Afschrijvingen op materiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	€	€
Nacalculeerbare afschrijvingen		
- materiële vaste activa	2.649.951	2.692.068
- financiële vaste activa	5.789	6.829
Overige afschrijving:		
- materiële vaste activa	9.002.818	8.708.914
Totaal afschrijvingen	<u>11.658.558</u>	<u>11.407.811</u>
Bij:		
Afschrijvingen financiële vaste activa	29.424	27.497
Totaal afschrijvingen resultatenrekening	<u><u>11.687.982</u></u>	<u><u>11.435.308</u></u>

Aansluiting afschrijvingen resultatenrekening - vergoeding nacalculeerbare afschrijvingslasten

	<u>2013</u>
	€
Totaal afschrijvingslasten resultatenrekening waarvan nacalculeerbare afschrijvingen	<u><u>11.687.982</u></u> <u>2.655.740</u>
In het externe budget verwerkte vergoeding voor nacalculeerbare afschrijvingslasten:	
- WTZi-vergunningplichtige vaste activa	2.649.951
- WTZi-meldingsplichtige vaste activa	3.023.838
- WMG-gefinancierde vaste activa	4.889.246
Totaal vergoeding nacalculeerbare afschrijvingslasten	<u><u>10.563.035</u></u>
Aanschafwaarde desbetreffende vaste activa	169.222.001
Cumulatieve afschrijvingslasten desbetreffende vaste activa	70.028.355

5.1.19 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

LASTEN

Toelichting:

Als gevolg van de wijzigende bekostiging is een nieuwe inschatting gemaakt van de verwachte economische levensduur en de eventuele restwaarde van de panden. Dit heeft er toe geleid dat de afschrijvingstermijn en/of de eventuele restwaarde van gebouwen is aangepast. Voor delen van de gebouwen die een kortere gebruiksduur hebben, wordt ook een kortere termijn gehanteerd (componentenbenadering). Overeenkomstig de richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ 145) worden de hieruit voortvloeiende effecten voor de afschrijvingen verwerkt in de verwachte resterende gebruiksperiode van de betreffende panden.

Als gevolg hiervan zijn de afschrijvingskosten in 2013 met € 661.663 (opgenomen onder bijzondere waardevermindering) toegenomen ten opzichte van de kosten bij ongewijzigde uitgangspunten.

22. Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	€	€
Bijzondere waardeverminderingen van:		
- materiële vaste activa	661.633	1.958.193
Totaal	<u>661.633</u>	<u>1.958.193</u>

Toelichting:

Uitgaande van de analyse van de vastgoedportefeuille is vastgesteld dat er sprake is van bijzondere waardeverminderingen ter hoogte van € 661.633. Het betreft het verkorten van de afschrijvingstermijnen van activa in huurpanden gerelateerd aan de opzeggingstermijn en de versnelde afschrijving op een pand welke in 2015 buiten gebruik gesteld zal worden.

23. Overige bedrijfskosten

De specificatie is als volgt:

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	€	€
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	9.815.896	10.974.371
Algemene kosten	10.506.454	8.728.327
Patiënt- en bewonersgebonden kosten	3.743.793	3.982.875
Onderhoud en energiekosten:	7.983.561	7.999.305
Huur en leasing	10.917.456	10.803.696
Dotaties en vrijval voorzieningen	49.912	-77.540
Doorbelasting overige bedrijfskosten	-27.093.352	-29.364.866
Totaal overige bedrijfskosten	<u>15.923.720</u>	<u>13.046.168</u>

Toelichting:

De doorbelasting van overige bedrijfskosten betreft afname van Lentis Service en Advies (shared service system) en Concernkosten. Interne verrekeningen voor facilitaire service en vastgoed zijn gebaseerd op integrale kostenprijzen en werkelijke afname. De indirecte concernkosten bestuur en staf zijn verdeeld over de zorgafdeling op basis van aandeel in de omzet.

24. Financiële baten en lasten

De specificatie is als volgt:

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	€	€
Rentebaten	189.943	161.845
Subtotaal financiële baten	189.943	161.845
Rentelasten	-2.397.433	-2.077.932
Resultaat deelnemingen	-3.740.022	-8.326.212
Subtotaal financiële lasten	-6.137.455	-10.404.144
Totaal financiële baten en lasten	<u>-5.947.512</u>	<u>-10.242.299</u>

5.1.19 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

Ondertekening door bestuurders en toezichthouders

W.G.
Drs. H.J. van der Hoek **25-sep-14**

W.G.
Drs. C.L. Bruinsma **25-sep-14**

W.G.
Prof. Dr. G.J.E.M. Sanders **25-sep-14**

W.G.
Drs. J.H.M. van der Meer RA **25-sep-14**

W.G.
Mevr. S.D. Franken-van Velzen **25-sep-14**

W.G.
Drs. L.P. Middel **25-sep-14**

W.G.
Dr. P.C. Lerk **25-sep-14**

W.G.
Mr. E.A.O. Muurmans MBA **25-sep-14**

5.2 OVERIGE GEGEVENS

5.2 OVERIGE GEGEVENS

5.2.1 Vaststelling en goedkeuring jaarrekening

De raad van bestuur van Stichting Lentis Maatschappelijke Onderneming heeft de jaarrekening 2013 buiten vergadering goedgekeurd.

De raad van toezicht van de Stichting Lentis Maatschappelijke Onderneming heeft de jaarrekening 2013 buiten vergadering goedgekeurd.

5.2.2 Statutaire regeling resultaat bestemming

In de statuten is bepaald, conform artikel 2, dat de stichting geen winstoogmerk heeft.

5.2.3 Resultaatbestemming

Het resultaat wordt verdeeld volgens de resultaatverdeling in paragraaf 5.1.2.

5.2.4 Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum geweest die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum.

5.2.5 Controleverklaring

De controleverklaring is opgenomen op de volgende pagina.

**Controleverklaring van de
onafhankelijke accountant**

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Raad van Toezicht en de Raad van Bestuur van Stichting Lentis Maatschappelijke Onderneming

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2013 van Stichting Lentis Maatschappelijke Onderneming te Zuidlaren gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2013 en de geconsolideerde en enkelvoudige resultatenrekening over 2013 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van de Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, in overeenstemming met de in Nederland Geldende Regeling verslaggeving WTZi en de Beleidsregels toepassing Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT), alsmede voor het opstellen van het jaarverslag overeenkomstig Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 655 'Zorginstellingen'. De Raad van Bestuur is tevens verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die voldoet aan de WNT-eisen van financiële rechtmatigheid, zoals opgenomen in het Controleprotocol WNT van de Beleidsregels toepassing WNT.

De Raad van Bestuur is voorts verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als zij noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die WNT-eisen van financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en de Beleidsregels toepassing WNT, inclusief het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Ref.: BR/e0335617/IK/gs

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Paterswoldseweg 806, 9728 BM Groningen, Postbus 8060,
9702 KB Groningen
T: 088 792 00 50, F: 088 792 94 24, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de naleving van de WNT-eisen van financiële rechtmatigheid, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte WNT-eisen van financiële rechtmatigheid en van de redelijkheid van de door de Raad van Bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel met beperking te bieden.

Onderbouwing van het oordeel met beperking

Met ingang van 2013 is voor de curatieve geestelijke gezondheidszorg prestatiebekostiging ingevoerd op basis van de DBC-systematiek. In de periode 2008 tot en met 2012 is reeds gebruik gemaakt van de DBC systematiek voor de incasso van het budget, maar vanaf 2013 zijn de DBC's ook bepalend voor de vaststelling van de omzet in de jaarrekening. De systematiek kent zodanige inherente beperkingen voor instellingen die curatieve GGZ zorg leveren dat in de periode 2008 tot en met 2012 geen goedkeurende verklaringen bij de DBC-verantwoordingen konden worden verstrekt. Deze generieke landelijke risico's en onduidelijkheden zijn nog steeds van toepassing en zien met name toe op de registratie- en facturatiebepalingen. Deze bepalingen bevatten diverse open normen, waarvan een aantal gedurende en na afloop van het boekjaar nader zijn geduid door de regelgevers. Het door de instelling met terugwerkende kracht volledig voldoen aan achteraf vastgestelde nadere duidingen is onmogelijk en de consequenties van het niet voldoen aan de achteraf vastgestelde nadere duidingen zijn niet betrouwbaar in te schatten. Risico's en onduidelijkheden hangen onder meer samen met inzet van de hoofdbehandelaar, de toepassing van normtijden, de verwijfsregistratie, de inzet van ervaringsdeskundigen in de behandeling, de inhoud van de geleverde zorg, de aanpassingen in de productstructuur, voortschrijdend inzicht over gepast gebruik, verzekerde zorg, en onderscheid eerste en tweede lijn, de status van de validatiemodule, en de juistheid van de indeling van de geregistreerde dagen in de juiste tariefcategorie.

Als gevolg hiervan hebben wij geen voldoende en geschikte controle-informatie kunnen verkrijgen omtrent deze aangelegenheden. Wij hebben geconcludeerd dat de mogelijke effecten van deze aangelegenheden van materieel belang zijn voor de jaarrekening, maar niet van diepgaande invloed.

Oordeel met beperking betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening, uitgezonderd de mogelijke effecten van de aangelegenheden beschreven in de paragraaf 'Onderbouwing van het oordeel met beperking', een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Lentis Maatschappelijke Onderneming per 31 december 2013 en van het resultaat over 2013 in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi en de Beleidsregels toepassing WNT.

Voorts zijn wij van oordeel dat de jaarrekening 2013 in alle van materieel belang zijnde aspecten voldoet aan de WNT-eisen van financiële rechtmatigheid, zoals opgenomen in het Controleprotocol WNT van de Beleidsregels toepassing WNT.

Verklaring betreffende het jaarverslag

Wij vermelden dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2 Regeling verslaggeving WTZi juncto artikel 2:393 lid 5 onder e BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd.

Groningen, 30 september 2014
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door: drs. A.J. Ruiter RA